

**Міністерство освіти і науки України
Інженерний інститут
Запорізького національного університету**

В.В. Фатюха

Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою

для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальностей
051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-
професійні програми «Інформаційна економіка», «Оподаткування»,
«облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством», «Управління
державними та місцевими фінансами», «Управління фінансами
підприємницьких структур», «Промисловий менеджмент»,
«Економіка підприємства та управління бізнесом»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № __ від __. __. 2020 р.

Запоріжжя
2020

УДК:81'243(075.8)

Фатюха В.В. Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою: практикум для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійні програми «Інформаційна економіка», «Оподаткування», «облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством», «Управління державними та місцевими фінансами», «Управління фінансами підприємницьких структур», «Промисловий менеджмент», «Економіка підприємства та управління бізнесом» Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 80с.

У практикумі викладено загальні положення та тематичний зміст практичних занять з навчальної дисципліни «Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою», практичні завдання, тести, список рекомендованої літератури.

Рецензент

П.В. Комазов, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та інформаційних технологій Інженерного інституту ЗНУ

Відповідальний за випуск

Н.Г. Метеленко, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Інженерного Інституту ЗНУ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	6
Тема 1. Наукова та професійна (фахова) термінологія іноземною мовою у сфері економіки, фінансів та менеджменту.	
Практичне заняття 1	6
Практичні заняття 2, 3	11
Тема 2. Професійне спілкування іноземною (англійською) мовою в письмовій формі	
Практичні заняття 4, 5, 6	17
Тема 3. Професійне спілкування в усній формі	
Практичні заняття 7,8,9	29
РОЗДІЛ 2. НАУКА І ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Тема 4. Актуальні теми наукових досліджень у галузі економіки, фінансів, менеджменту на сторінках іншомовних видань.	
Практичні заняття 10,11	34
Тема 5. Підготовка до участі в міжнародних наукових конференціях	
Практичні заняття 12,13	42
Тема 6. Етапи проведення наукового дослідження міжнародного рівня	
Практичні заняття 14,15	49
Тема 7. Особливості написання наукових статей іноземною мовою.	
Практичні заняття 16,17	55
Тема 8. Презентація власних наукових досліджень у міжнародних наукових програмах та конференціях	
Практичне заняття 18	61
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	68
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	69
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Мета викладання навчальної дисципліни «Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою» полягає у формуванні знань, умінь і навичок, що забезпечують необхідну комунікативну спроможність у сферах професійного та наукового спілкування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою» (для магістрів економічного напрямку) є: вдосконалення й розвиток знань, вмінь, навичок з англійської мови, набутих в обсязі вузівської програми, що необхідні для представлення та обговорення результатів наукової роботи англійською мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів зі спеціальності; а саме: практичне відпрацювання навичок спілкування іноземною мовою в науковій та професійній діяльності; володіння лексикою економічного спрямування; надбання навичок складання резюме, автобіографій, заяв для отримання грантів і для участі у закордонних стажуваннях, розуміння та інтерпретації інформації з міжнародних наукометричних баз та видань; відпрацювання навичок написання наукових статей.

Предмет дисципліни: іноземний науковий дискурс, необхідний для формування професійно-орієнтованої комунікативної мовленнєвої компетенції (лінгвістичної, соціолінгвістичної та прагматичної) для забезпечення їх ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- базову фахову економічно-фінансову термінологію іноземною мовою;
- основні фахові міжнародні видання та науково-метричні бази даних з галузі економіки та менеджменту, можливості використання їх інформативного потенціалу для проведення досліджень;
- правила складання наукових статей іноземною мовою;
- правила складання анотацій до статей;
- правила створення доповідей на наукових конференціях іноземною мовою;
- правила складання особистих резюме та CV іноземною мовою.

вміти:

- володіти і вільно оперувати фаховою економічною іноземною термінологією;
- користуватися сучасними міжнародними академічними виданнями та спеціалізованими наукометричними базами даних з галузі економіки та менеджменту;
- користуватися різними типами сучасних спеціалізованих словників з галузі економіки, фінансів та менеджменту;
- володіти електронними засобами перекладу як у режимі on-line, так і спеціалізованими програмними продуктами (Lingvo тощо);
- складати анотації та резюме статей іноземною мовою;

- писати наукові статті іноземною мовою;
- складати особисте резюме та CV;
- писати мотивовані листи на одержання гранту чи для проходження стажування;
- складати анотації до кваліфікаційних робіт іноземною мовою;
- розробляти презентації до доповідей та виступати на науковій конференції.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

- здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний, загальнокультурний і професійний рівень та володіти навичками публічної та наукової англійської мови;
- здатність розуміти та розв'язувати комплексні проблеми в області економіки, фінансів та менеджменту, проведення власного наукового дослідження англійською мовою.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Професійно-орієнтовний практикум іноземною мовою» узагальнюються і синтезуються знання, набуті студентами під час вивчення фахових економічно-фінансових дисциплін та іноземної мови, що сприяє формуванню мовленнєвих навичок іноземною мовою.

Практикум покликано забезпечити студентів необхідними навчально-методичними матеріалами для створення мовного середовища під час навчання професійно-орієнтованої іноземної мови, допомогти у моделюванні професійних ситуацій іншомовного спілкування майбутніх фахівців економічного профілю, забезпечити інформацією щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення мотивації професійного спілкування іноземною мовою.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Тема 1. Наукова та професійна (фахова) термінологія іноземною мовою у сфері економіки, фінансів та менеджменту.

Практичне заняття 1

Мета: ознайомитись з особливостями наукової і професійної термінології в сфері економіки, фінансів та менеджменту.

План

1. Визначити особливості перекладу наукової і професійної термінології в сфері економіки, фінансів та менеджменту.
2. Проаналізувати переклад новітніх авторських термінів та скорочень (аббревіатур) в економічній сфері.

Тематичний матеріал

Успішність іншомовного професійного спілкування значною мірою визначається таким рівнем володіння термінологічними одиницями, який забезпечить здатність комунікантів розуміти та вживати у потрібній ситуації саме той термін, який точно й економно передає висловлену думку. У зв'язку з цим необхідно вивчити лінгвістичні особливості англійських економічних термінів, що вагомо впливатимуть на ефективність професійного спілкування. Будь-яка термінологічна система як сукупність слів і словосполучень, що вживаються у відповідній науково-технічній сфері для вираження спеціальних понять і для називання її типових об'єктів, на відміну від звичайної лексики має «соціально-обов'язковий характер». Відомо також, що вагомим засобом інтеграції науки є її мова, основу якої складає термінологія, що являє собою динамічну єдність, оскільки кожна природнича наука обов'язково складається з 2 моментів, а саме: з ряду чинників, які складають її зміст, із уявлень, викликаних ними та термінів, якими ці уявлення виражаються. Основною визначальною рисою терміна є його зв'язок із науковими концепціями, що в свою чергу впливає на лінгвістичний статус терміна. Проте варто відмітити, що до сих пір не існує єдиної точки зору у визначенні терміна як особливої різновидності слова і термінології як особливого шару лексики.

У середині спеціальної області знань відбувається постійне оновлення й поповнення лексики, що значно випереджає розвиток загальнонавчаних слів англійської мови. Враховуючи те, що в загальнонавчаних мові вже все названо, а в спеціальних областях постійно виникає необхідність у нових назвах, економічна термінологія включає значну кількість загальнонавчаної лексики англійської мови. Наприклад, *influence* - вплив; *resources* - ресурси; *process* - процес; *to grow* - рости та ін.

Виявлені також передпозиційні елементи, які активно й регулярно беруть участь у дериваційних процесах англійських економічних термінів: *dis*, *down*, *in*, *on*, *off*, *out*, *over*, *pre*, *re*, *under*. Наприклад, *disutility* - безкорисність, нездатність, негативна корисність; *downswing* - спад виробництва; *inexact* -

неточний; inefficient - неефективний; oncost - непрямі витрати, платежі, перекази (за рубіж); outlet - ринок збуту, можливість збуту; overbuy - закуповувати надто велику кількість, переплачувати; overproduction - перевиробництво; prepayment - аванс, передплата; presold - той, що рекламується до надходження в продаж; reallocation - перерозподіл; repayable - той, що підлягає оплаті; undersell - продавати за зниженими цінами, продавати дешевше, ніж інші; underemployment - неповна зайнятість та ін.

Міграція загальновживаних слів у підсистему економіки слугує ядром термінологічної системи. Так, значення слова to spare - економити й економічного терміну to spare - економити – співпадають. В основі в термінологізації слово загальної мови набуває нового відтінку значення відповідно до спеціалізації чи генералізації значення.

Варто відмітити, що складні терміни-найменування функціонують у якості словесного комплексу як особливий аналітичний тип слів. Багаточисленні серійні ряди термінів-найменувань «іменник + іменник» зберігають лише в потенційній формі синтаксичні зв'язки. Такі терміни функціонують як одна лексична одиниця. Наприклад, net profit – чистий прибуток; economic crises – економічна криза; consumer demand – попит споживача; supply and demand – попит і пропозиція тощо.

Аналіз наукових праць показав, що шляхи проникнення загальновживаних слів в економічну термінологію різноманітні, зокрема: використання їх у прямому номінативному значенні; у новому спеціальному значенні, що виникає на основі одного із значень полісемантичних слів без зміни їх морфологічної структури; метафоричне перенесення значення загальновживаного слова: bull - бик; ballon - надувати (повітряну кульку), піднімати курс акцій тощо.

Одним із продуктивних способів формування англійської економічної термінології є конверсія, зокрема: субстантивація, що пов'язана з найбільшою цінністю іменника з метою номінації. Особливої уваги заслуговують конверсійні утворення – іменники, утворені від дієслів із постпозитивами. Наприклад, bail – out - вихід з економічних труднощів з чиеюсь допомогою; check-in - місце, де споживачі платять за товар у супермаркеті; takeover - злиття компаній; write-down - зниження ціни, зниження вартості, часткове списання з рахунку; write-up - підвищення ціни, вартості, запис в обліковому реєстрі, зростаюча вартість, приписка до плану та ін.

Англійська економічна термінологія є складним механізмом, у якому функціонують слова, запозичені з інших терміносистем: біології (to survive - виживати; mature - зрілий, високорозвинутий; hybrid - гібридний, той, що включає різні елементи), медицини (injection - вступ, вклад (наприклад, грошей в економіку); body - орган, організація, суспільство; суть, зміст (документа); dead - недіючий, мертвий, застійний; donor - особа, що жертвує, фінансуюча організація), політики і права (crisis - криза; law - закон; legal - юридичний; intervention - інтервенція;), статистики (bound - оцінка, межа, границя;

coefficient - коефіцієнт;), математики (derivative - похідна; constant - постійна величина; ratio - відношення; matrix - матриця) тощо.

Англійська економічна термінологія містить велику кількість інтернаціоналізмів (boss, broker, contract, partner, firm, marketing, credit, assortment, finance, management, business та ін.), які є найдинамічнішою її частиною. Висока частотність уживання складних економічних термінологічних одиниць зумовила необхідність утворення скорочень та аббревіатур. Проведений нами аналіз лінгвістичних досліджень показав, що за способом утворення розрізняють: а) буквені скорочення; б) складові і часткові, що складаються з букви або складу й повного слова; в) змішані, що складаються з букв або складів, знаків і цифр; г) усічені слова.

За способом уживання розрізняють: а) лексичні, що є повноцінними одиницями професійного усного та письмового спілкування; б) графічні, які не мають власної звукової форми, не є словами, не мають граматичних категорій і вживаються лише в письмовому мовленні. В усній формі графічні скорочення виступають у повній формі слова або словосполучення, яке вони відображають. Аналіз досліджуваного корпусу економічних термінів виявив усі перелічені вище типи класифікації, що свідчать про певні універсальні закономірності в сфері утворення аббревіатурних термінів. Наприклад: буквені (ltd – limited – з обмеженою відповідальністю; VAT – value-added tax – податок на додану вартість); складові і часткові (Co – company – компанія; Incoterms – International Commercial Terms – прийняті в міжнародній практиці визначення комерційних термінів, які найчастіше зустрічаються в зовнішньоторгових контрактах; ecoefficiency – economic efficiency – економічна ефективність; Fco – franco – франко); змішані (US\$ United States dollar – долар США; £ cash – готівка, виражена у фунтах стерлінгах); усічені слова (advert – advertisement – реклама; memo – memorandum – службова записка) тощо.

Проведене дослідження термінологічних скорочень визначило їх склад з урахуванням кількості їхніх букв і знаків: однозначні скорочення: I → 5 investment – вкладення; i → interest rates – процентні ставки; двозначні скорочення: WP → World Price – світова ціна; L/C → Letter of Credit – акредитив; тризначні скорочення: CAP → Common Agricultural Policy – Єдина Сільськогосподарська Політика; WTO → World Trade Organization – Світова Торгова Організація; чотиризначні скорочення: IATT → International Agreement on Tariffs and Trade – Міжнародна Угода з Питань Торгівлі і Тарифів. П'ятизначні та шестизначні (COMEX → Commodity Exchange – Нью-Йоркська товарна біржа; SEDOL → Stock Exchange Daily Official List – щоденний офіційний бюлетень цін фондової біржі; ECOSOC → Economic & Social Council – Економічна і Соціальна Рада ООН, ЕКОСОП) є нерегулярними для економічної термінології.

У складі англійської економічної структури наявна незначна кількість діакретичних знаків та символів: . (крапка) наприклад, E.U. → expected utility – очікувана корисність; - (дефіс) наприклад, I-O → Input-Output – затрати-випуск; + (плюс) наприклад, C+F → carriage forward – перевезення сплачено

отримувачем; / (навискісна риска) наприклад, R/A → refer to acceptor – зверніться до акцептора; & (сполучник “і”) наприклад, r. & a. → rail and air – залізницею або повітряним шляхом (маршрут перевезень); \$ - долар; £ - фунт стерлінг.

Таким чином, англійська економічна термінологія, що використовується фахівцями в професійній сфері, представлена термінами й термінологічними значеннями загальноновживаних слів. Особливість англійських економічних термінів полягає в наявності лексики, запозиченої з інших терміносистем, інтернаціоналізмів, функціонуванні різних дериваційних процесів, що беруть участь в її утворенні, а також в існуванні великої кількості аббревіатур.

Практичні завдання

1. Читати, перекладати та вміти переказувати.

Our country has been steadily moving in recent years along the path of profound structural reforms which have already helped achieve macroeconomic stability and restore positive dynamics of the Ukrainian economy despite a number of foreign and domestic challenges. For example, the gross domestic product has been steadily growing for 12 quarters in a row, capital expenses and public revenues rising, public debt consistently declining, infrastructural and productive facilities expanded and upgraded at a rate unprecedented in the country's history.

Transformations taking place now in all key areas of the country's life lay the foundation for medium-term high quality changes, improved wellbeing and a higher standard of living for all of us, the Ukrainian people.

The Government's comprehensive and result-oriented effort is focused on achieving a number of strategic goals, such as:

Facilitating country's continued economic growth by creating favorable conditions for developing business and encouraging investment, reforming the energy sector, further upgrading the industry, and enhancing the infrastructure.

Improving the efficiency of governance and the quality of public services by engaging new professional staff and introducing modern administration practices in the operations of government authorities.

Creating favorable conditions for the development of human capital by improving the quality of health care services and providing people with equal access to these services, adapting the system of education to modern requirements, supporting Ukrainian culture and sports.

Effectively supporting institutions designed to combat corruption and promote the rule of law, create the foundation for genuine protection of private property, promote exceptional equality before the law.

Assuring the security of every citizen, effectively protecting the sovereignty and territorial integrity of the Ukrainian state through the security and defense reform.

Creating a strong and solid economy, equal rights and opportunities for everyone without exception, the rule of law, high-quality health care and education,

social protection — the Government is making daily effort for everyone to experience real changes in these and other areas.

We are changing the present for a better tomorrow. We are changing the present for a better tomorrow.

2.Перекласти та вивчити слова та словосполучення, що використовуються у тексті:

profound structural reforms, achieve macroeconomic stability, restore positive dynamics, the gross domestic product, capital expenses and public revenues, public debt, infrastructural and productive facilities, Transformations, foundation for medium-term high quality changes improved wellbeing, Government's comprehensive and result-oriented effort, a number of strategic goals, Facilitating, economic growth, favorable conditions for developing business, encouraging investment, upgrading the industry, engaging new professional staff, introducing modern administration practices in the operations of government authorities, equal access, adapting the system of education to modern requirements, supporting, combat corruption, promote the rule of law, private property, exceptional equality before the lawи, Assuring the security of every citizen, effectively protecting the sovereignty and territorial integrity of the Ukrainian.

3.Виберіть правильні відповіді:

1. I don't remember ... that I'm sure you're mistaken.

a) to say; b) say; c) saying; d) to have said.

2. There were two answers, and ... was right.

a) neither; b) no one; c) no; d) not any.

3. This dress is ... as the one I had before.

a) plenty the same; b) very similar; c) very same; d) much the same.

4. He ... here from 1955 to 1960.

a) worked; b) works; c) has been working; d) has worked.

5. He's... his sister.

a) much taller that; b) much more taller than; c) much taller than; d) more taller than.

6. Be careful you don't... your keys!

a) lost; b) loosen; c) lose; d) loose.

7. What they say may be true; you never can...

a) say; b) tell; c) remember; d) recognise.

8. He didn't move, but just... where he fell.

a) lain; b) lay; c) laid; d) lied.

9. I haven't had a reply to the invitation I sent you last week. ... to my patty?

a) Shall you come; b) Are you coming; c) Do you come; d) Should you come,

10. That man reminds me ... my history teacher.

a) from; b) of; c) about; d) on.

Практичні заняття 2-3

Мета: ознайомитись із сучасними засобами перекладу; навчитися користуватися сучасними спеціалізованими словниками з різних галузей науки і техніки; володіти електронними засобами перекладу як у режимі on-line, так і спеціалізованими програмними продуктами.

План

1. Класифікація сучасних спеціалізованих словників з різних галузей науки і техніки.
2. Спеціалізовані програмні продукти для перекладу (Lingvo, Promt, Плай тощо).
3. Електронні засоби перекладу у режимі on-line (наприклад, on-line перекладач Google).
4. Програмне забезпечення для автоматичного перекладу. Редагування автоматичного перекладу текстів економічного напрямку.

Тематичний матеріал

Усе багатство і різноманіття лексичних запасів мови накопичено у словниках. Словники – це зібрання слів, розташованих у певному порядку (алфавітному, тематичному, гніздовому тощо). Вони є одним із засобів зберігання результатів пізнавальної діяльності людства, показником культури народу. Створення словників – завдання особливої галузі лінгвістичної науки – лексикографії. Сучасна лексикографія є цілою індустрією, яка, задовольняючи потреби в найрізноманітніших видах інформації про слово, активно використовує можливості сучасних інформаційних технологій.

Усі словники залежно від призначення, змісту матеріалу і способу його опрацювання поділяють на два типи: енциклопедичні і лінгвістичні (філологічні). Суттєва відмінність між ними саме в характері матеріалу, який описують: об'єктом в енциклопедичному словнику є поняття, у лінгвістичному – слово.

У науковій мові, зокрема при формуванні професійних компетентностей з економіки в майбутніх фахівців головну роль відіграє правильне використання категоріально-термінологічного апарату наукової дисципліни. Економічні терміни (наукові, нормативні, практичнопрофесійні), будучи засобом і формою мислення, являють собою підґрунтя розробки документів, що пов'язані з плануванням, організацією, управлінням виробничою діяльністю, розрахунків та економічного обґрунтування управлінських рішень, усних висловлювань. Відомо, що невдалі формулювання, неточне, неправильне вживання спеціальних назв та пов'язані з ним економічні термінологічні помилки породжують невизначеність у виробничій діяльності, з рештою, можуть призвести до більш тяжких наслідків. Правильне використання економічної термінології, зокрема тієї, що стосується діяльності промислового підприємства, передбачає необхідність єдності вживання термінів на означення певних технологічних, економічних, організаційних ситуацій. Це мають бути назви, що набули визнання в економічній теорії, практиці та закріплені в

термінологічних словниках і нормативно-законодавчих документах. Мовлення прикладної економічної спрямованості носить конкретний характер, містить точні формулювання (передбачає обов'язкову відповідність між словом та предметами, процесами, явищами, що їх називають), відзначається завершеністю і послідовністю викладу, уникненням емоційної забарвленості, ясністю формулювання економічних категорій та висновків. Зрозуміло, що це потребує певних знань і вмінь для належного використання всіх можливостей професійної економічної мови.

За останнє десятиріччя минулого століття було випущено близько трьохсот словників з різних галузей знань, серед них найбільший вклад належить медицині, у цій сфері було випущено близько 40 словників, та фінансово-економічних словників було видано, близько 30. У своєму дослідженні науковець В. Алпатов підкреслює важливість таких словників, як: 1) поліфункціональний академічний «Російсько-український словник наукової термінології» у трьох книгах: Суспільні науки (1994); Біологія. Хімія. Медицина (1996); Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос (1999); 2) «Російсько-український та українсько-російський словник (сфера ділового спілкування)» за редакцією В. Брицина та О. Тараненка; 3) «Фінансовий словник» за редакцією А. Загороднього, Г. Вознюка та Т. Смовженко; 4) «Українсько-латинсько-англійський медичний тлумачний словник» у 2-х томах науковців Львівського медичного університету; 5) п'ятимовний тлумачний словник з інформатики Р. Іваницького та Т. Кияка (1995); 6) «Українсько-російсько-англійсько-німецький тлумачний та перекладний словник термінів ринкової економіки» за редакцією Т. Кияка (2001).

Для тих науковців, які не володіють англійською мовою, досить популярним способом перекладу на англійську мову є застосування машинного перекладу. До засобів автоматизації перекладу можна віднести два типи програм: електронні словники й програми перекладу. Електронні словники - це засоби для перекладу окремих слів і виразів документа. Деякі з них забезпечують звуковий супровід перекладених слів. Серед найпопулярніших програм даного класу слід відзначити НБАРС - новий великий англо-російський словник, Контекст 3.51, ABVYY Lingvo та ін. Серед інших он-лайн словників можна віділити наступні:

LEXILOGOS – великий каталог он-лайн словників. Корисний при перекладі текстів найрізноманітнішої тематики. Але мова інтерфейсу французька.

MULTITRAN- тут можна перекласти слова з російської на вісім мов і навпаки. Словник постійно оновлюється, що гарантує якісний і точний переклад.

MULTILEX – тут ви зможете зробити переклад слова з/на найпоширеніші європейські мови. При перекладі слова ви сами обираєте, які словники використовувати.

LINGVO – багатомовний он-лайн словник. Перекладає з/на англійську, німецьку, французьку та інші. Лексика розподілена тематично: загальна, економіка, техніка, програмування, політика, медицина, юриспруденція, маркетинг.

FROM LANGUAGE TO LANGUAGE – сайт пропонує використовувати понад 2000 словників. Ви зможете перекладати більш ніж 50 мов світу. Існує також версія цього багатомовного словника для Android.

1. Програми перекладу забезпечують повний цикл перекладу всього документа: введення початкового тексту, переклад на іншу мову, редагування, форматування й збереження перекладеного тексту. Прикладами програм перекладу можуть бути STYLUS, PROMT та Language Master.

2. Програми перекладу (системи машинного перекладу) з'явилися у відповідь на потреби користувачів в оперативному перекладі різної комерційної, технічної або INTERNET-інформації, яка подана в електронному вигляді. Крім перекладу з іноземних мов, важливе значення має переклад з української (російської) мови іншими мовами, зокрема англійською. Переклад, зроблений комп'ютером, поки що далеко не ідеальний, але текст, отриманий в результаті роботи електронного перекладача, дозволяє в більшості випадків зрозуміти суть документа, який перекладався. Далі цей документ можна корегувати, маючи базові знання іноземної мови та добре орієнтуючись в предметній галузі, до якої належить інформація, що перекладається.

3. Одними з найбільш відомих програм машинного перекладу на ринку України є STYLUS, ПАРС, Language Master. Ці програми WINDOWS-додатки, які підтримують технологію Drag&Drop, OLEавтоматизацію, мають оперативну довідкову систему, графічну діалогову настройку, а також інші елементи управління вікнами та опціями, що робить ці програми справді популярними серед користувачів. Серед усіх програм машинного перекладу, що розглядаються, STYLUS 3.01 є найбільш відомим поміж користувачів. Ця програма входить до складу офісного пакету Stilus Lingvo Office. У новій версії цієї програми значно розширено набір команд перекладу у Word та Excel, підтримку можливостей перекладу поточного абзацу, виділеного тексту, усього тексту, завантаження документа, що редагується у STYLUS. Крім цього, у новій версії є можливість, не завантажуючи STYLUS, використовувати будь-який з напрямів перекладу, що є у розпорядженні, підключати та відключати спеціалізовані словники, поповнювати та корегувати їх, добавляти слова до списку зарезервованих слів і переглядати список незнайомих слів та словосполучень. Наразі STYLUS динамічно відстежує напрямок перекладу. Наприклад, якщо текст перекладався з російської мови англійською, а потім виникла потреба в перекладі англійського тексту, то STYLUS це помітить і змінить напрямок перекладу на потрібний, попередньо запросивши підтвердження. Ця програма машинного перекладу вирізняється можливостями настройки всієї системи, якістю перекладу та супроводжувальною документацією. У цьому перекладачі з меню можна вибирати словники потрібного напрямку перекладу для мовних пар: англо-російська, російсько-

англійська, німецько-російська, російсько-німецька, французько-російська та російсько-французька. Таким чином, маємо потужну програму машинного перекладу, яка підтримує технології Windows та MS Office і забезпечує придатну на сьогоднішній час якість перекладу.

Використання онлайн-перекладачів для швидкого отримання перекладу стає поширеним, тому що словник цього програмного забезпечення досить широкий і різноманітний. Використання онлайн-перекладачів для швидкого отримання перекладу стає поширеним, тому що словник цього програмного забезпечення досить широкий і різноманітний. Google Translate – найзнаменитіший онлайн-перекладач світу і третій за популярністю проект компанії Google (після пошуку й пошти). Його головною особливістю є спільне наповнення бази перекладів, тобто користувач сам може пропонувати найкращі варіанти перекладу. Із звичайними фразами Google Translate справляється доволі якісно. Крім того, цей перекладач – справжній поліглот: він знає більше 90 мов і, головне, уміє їх розпізнавати автоматично. Це означає, що користувач, зустрівши в мережі незрозумілий йому текст, може просто скопіювати його і вставити у вікно перекладача, а далі Google сам з'ясує, що це за мова, і зробить переклад. Online.ua – менш відомий онлайн-перекладач. Його основне призначення – переклади українською або з української. Цей сайт може перекладати тексти обсягом до 800 символів. Online.ua пропонує користувачам обрати необхідну їм тематику: авто, бізнес, інтернет, загальний, право, техніка. Це допомагає поліпшити якість перекладу. Функція моментального перекладу відсутня. За своєю суттю, цей сайт – чистий онлайн-перекладач із простим оформленням і вкрапленнями реклами. Корисною може виявитися низка додаткових опцій: озвучення результатів перекладів, можливість відправити їх на пошту, роздрукувати або розповсюдити в соціальних мережах. Усе це оптимізує швидкість роботи, адже не потрібно пояснювати, де ви знаходили значення того чи того слова, копіювати весь текст і вставляти його в текстовий редактор, щоб роздрукувати тощо.

Варто відзначити, що загалом програми-перекладачі вміють перекладати компоненти економічних текстів більш-менш належно. Упродовж кількох останніх років програма перекладач Google Translate зробила в цій галузі достатній прорив завдяки поповненню бази корпусів, тепер якість її перекладу суттєво покращилась. Загалом повністю автоматизований високоякісний МП поки що залишається недосяжним ідеалом.

Практичні завдання

1. За допомогою он-лайн перекладачів перевести та відредагувати текст

Financial Sector Reform

The goal of the reform is to create a financial system capable of supporting sustainable economic development by effectively redistributing financial resources in economy by creating a genuine market competitive environment based on EU standards.

The reform of the financial sector includes a series of activities designed to achieve three key goals:

- financial stability;
- consumer and investor rights protection; and
- institutional capacity of regulators.

When carried out in full, this reform will bring about a financial system which:

- can support sustainable economic development;
- operates in a competitive market environment;
- is regulated in line with EU standards;
- is integrated in the European market of financial services.

The reform of the financial sector has clear and specific indicators to be ultimately achieved:

Consumer Price Index (annualized, %) — $5\% \pm 1$ percentage point;
foreign exchange reserves (USD) — as required by the IMF program;
cash in economy (M0/GDP) — $\leq 9.5\%$;
cashless payments — 55%;
POS-terminals per 1 mln people — 11,000;
concentration in the banking sector (HHI index) — ≥ 800 ;
loans and deposits in US dollars — $\leq 40\%$;
loans to deposits (gross loans) — $\leq 110\%$;
nominal rates of new loans in the national currency — $\leq 12\%$;
insurance penetration rate — 0.75%.

The financial sector evolved in fits and starts in 2009–2014. The banking system grew preemptively compared with other segments of the financial sector, but the quality of banks' assets and their business models left much to be desired (though this became obvious a little later). The development of the non-bank financial sector was held back by lack of effective laws, systems of regulation and prudential supervision, spawning captive financial institutions and "financial pyramids".

All of this caused a crisis of trust in the financial sector in general. The 2014 events, especially the annexation of Crimea and the outbreak of the armed conflict in the east, heavily hit economic development by undermining the trust of consumers of financial services in the banking sector and by unbalancing financial markets.

Declining economic activity and the imbalances of foreign trade in 2014–2015 resulted in devaluation and increased inflation rates. All this ultimately worsened the quality of banks' loan portfolios and created the need to clean up balance sheets in the banking system.

The situation with the banks' troubled balance sheets was aggravated by lack of effective protection systems for creditor and consumer rights, primarily guarantees of ownership and fair trial.

2. Диктант економічних термінів:

sustainable economic development – сталий економічний розвиток;

effectively redistributing financial resources- ефективного перерозподілу фінансових ресурсів;

genuine market competitive environment - розбудова повноцінного
ринкового конкурентоспроможного середовища;

a series of activities - комплекс заходів;

financial stability-фінансова стабільність;

consumer and investor rights protection - захист прав споживачів та
інвесторів;

institutional capacity of regulators- інституційна спроможності
регуляторів;

a competitive market environment – ринкове, конкурентоспроможне
середовище;

Consumer Price Index - споживча інфляція;

foreign exchange reserves (USD) - міжнародні резерви;

cashless payments - рівень безготівкових розрахунків;

nominal rates of new loans in the national currency - рівень номінальних
ставок за новими кредитами у національній валюті.

3. Виберіть правильні відповіді

1. The children hadn't met ... their grandparents or their uncle before.

a) or, b) neither; c) nor, d) either.

2. Before she started university, Jane ... in the States for six months working as
a nanny.

a) lives; b) has been living; c) has lived; d) had lived.

3. He was ... tired to go on.

a) to; b) enough; c) so; d) too.

4. I ... saw Michael two years ago.

a) lastly; b) last time; c) last; d) the last time.

5. I like the red dress and the pink shoes. The trouble is that they don't ...very
well.

a) match not each other; b) match themselves; c) go with each other; d) go on
with the other.

6. He's as polite as his brother is ...polite. (подобрати префікс)

a) im; b) non; c) dis; d) un.

7. It's been quite a long time ... I had a holiday abroad,

a) ago; b) since; c) for; d) when.

8. You ... pay for this information. It's free.

a) oughtn't to; b) don't have to; c) shouldn't to; d) mustn't.

9. ... quite a lot of rain forecast for today.

a) It has; b) Is; c) It's; d) There's.

10. I'm free this evening. ... we go out to dinner?

a) Will; b) Would; c) Shall; d) Won't.

11. I need a holiday, ... I?

a) need not; b) aren't; c) don't; d) need.

12. Most of the cattle ... under the trees.

a) is laying; b) is lying; c) are lying; d) are laying.

13. Children seem to find computers easy, but many adults aren't used to ... with microtechnology.

a) work; b) working; c) a work; d) the work.

14. Parents were made ... the school reconstruction,

a) finance; b) to financing; c) to finance; d) financing.

15. The children have made lots of new friends since we ... to this town.

a) have moved; b) moving; c) moved; d) have been moved.

16. I don't understand this sentence. Could you tell me what ...?

a) this word means; b) means this word; c) does mean this word; d) does this word mean.

17. ... of the three boys got a prize,

a) A few; b) Both; c) Each; d) Every.

18. The agency intended to let each applicant... in the interview.

a) participate; b) to participate; c) so as to participate; d) participating.

19. All the children in this family are gifted, but this one is ... gifted of all.

a) little; b) the less; c) the least; d) un- .

20. He enjoyed ... computer games at first, but after a while he got bored with them.

a) to play; b) playing; c) make play; d) having played.

4. Установіть відповідність між текстами і їх темами, вибравши тему зі списку. Використовуйте кожну тему тільки один раз. У завданні одна тема зайва.

This text deals with ...

1. Computer virus.

2. Game addiction.

3. A crime.

4. An important message.

5. Punishment.

6. Using neighbours' wi-fi.

A. A Singapore teenager who used his neighbours' wi-fi Internet network will not be able to use the Internet for the next 12 months. The message for wi-fi users is clear: if it isn't yours, don't use it.

B. Seventeen-year-old Tan Luo was an online-game fan and played games at all hours of the day. He didn't have time to study and wasn't able to complete his course at the college. In the end, his parents were very worried and they disconnected their Internet access so Tan couldn't go online.

C. However, this didn't stop him. He knew his neighbours had Internet access, so he used theirs. He was able to connect to their wireless Internet network, or 'wi-fi', and continued playing online games from his own home.

D. The neighbours noticed Tan was using their wi-fi one night. They told him to stop, but he didn't, and so they called the police. In Singapore it's a crime to use a wi-fi network that isn't yours. So, the young wi-fi thief had to go to court.

E. In court, Tan said he was very sorry. The judge didn't sent him to prison. Instead, he sent Tan to a boys' hostel for nine months. At the hostel, he will do sports and other activities, but he won't be allowed to play video games. Furthermore, he won't be able to use the Internet for the next year.

Тема 2. Професійне спілкування іноземною (англійською) мовою в письмовій формі

Практичні заняття 4,5,6

Мета: сформувати навички у професійному спілкуванні іноземною (англійською) мовою в письмовій формі. Навчитися писати ділові листи, мотивовані листи на одержання гранту чи для проходження стажування.

План

1. Ділова кореспонденція: складові елементи листа, укладання зразків ділових листів.
2. Переклад мовних штампів ділової переписки.
3. Ділове листування електронною поштою економічної спрямованості.

Тематичний матеріал

Ділова сфера є однією з життєво важливих сфер діяльності людства, а діловий лист, навіть у час майже цілковитої автоматизації та новітніх технологій, залишається невід'ємною її частиною. Написання бізнес-листа іноземною мовою або переклад ділової кореспонденції передбачають урахування особливостей лексико-граматичної структури окремих мов та включає ряд труднощів, які необхідно долати перекладачеві.

Ділові листи відносяться до групи інформаційно-довідкових документів і складають основну масу офіційних документів, що використовуються при документуванні діяльності організації.

1. Діловий лист – це узагальнена назва різних за змістом документів, службовців для зв'язку і передачі інформації між адресатами в діловій практиці організацій. «ЛИСТ» як вид документа не виділяють і тому не вказують у заголовній частині документа. Листи виконують такі функції:

- є засобом комунікації;
- є засобом ретрансляції інформації;
- є повідомленням про якийсь факт.

Формат ділових листів являє собою послідовність таких елементів:

Name and Address of Recipient (ім'я отримувача і адреса).

Date (дата).

Reference (ссылка).

Salutation (привітання).

Body (головна частина).

Closing (підсумок).

Signature (підпис).

Typist initials (ініціали відправника).

Enclosures (додатки).

Кращий спосіб почати лист — вказати ціль з самого початку. Це називається прямим підходом, і він встановлює тон для послідуєчого тексту листа, який має захопити інтерес читача.

Однак, якщо ваш лист доставляє погані новини, прямий підхід недоцільний. Замість цього використовуйте непрямий, вказуючи погані новини в другому або третьому абзаці листа.

Вітання і вступна частина листа мають бути ввічливими. Завжди наділяйте увагу зусиллям і почуттям читача.

Після вступу необхідно вказати деталі проблеми.

Вкажіть необхідну інформацію про проблему і варіант її вирішення.

Повідомте читачу про причини прийнятого рішення.

Дотримуйтесь одинарного інтервалу і залишайте подвійні пробіли між абзацами, вирівняйте свій лист по лівому краю ((block style – вирівнювання рядків до кінця вліво). Притримуйтесь коротких речень і чітких абзаців.

Будьте відверті і поважайте час свого читача: ваш читач зайнятий справою, тому переходьте прямо до справи без «води».

Використовуйте шрифт «Arial», «Times New Roman», «Courier New» або «Verdana». Розмір шрифту має бути 10 або 12. Використовуйте поля 2,5 см або 1 дюйм з усіх чотирьох сторін.

Завжди ставте переваги читачів перед своїми. Замість того, щоб говорити про те, що ви очікуєте від них для себе, вкажіть те, що ви можете їм запропонувати.

Будьте обережні і уважні з іменем і назвою компанії отримувача.

Зробіть свій тон розмовним, але професійним; не будьте надмірно формальними.

Уникайте жаргону, самовпевненості, зарозумілості і хвастоців.

В листі використовуйте дійсну заставу і особисті займенники.

Завжди закінчуйте лист запитом на дію.

Залиште пустий рядок після вітання і перед заключною частиною. Подвійний відступ між останнім реченням і кінцівкою листа.

При необхідності, залиште 4 або 5 відступів для власноручного підпису.

Ділові листи повинні завжди друкуватися на білому папері формату А4, а не на кольоровому або на будь-яких особистих канцелярських паперах.

Закінчуйте лист також професійно і ввічливо.

Також необхідно зазначити, що наразі із бізнес-переписки обох мов інтенсивно витісняються високопарні штампи, фрази та вирази, які давно втратили будь-який зміст, хоча в недавньому минулому були ще загальноприйнятні. Нижче наведено ряд виразів, що вважаються застарілими і яких варто уникати у діловому листуванні: Advise – не вживається в значенні “повідомляти, інформувати”; замість цього використовується “inform, state”. Aforementioned – у сучасному діловому листуванні більш прийнятним є вираз

“Mentioned previously”. As Per – більш вірним є вираз “According to”. Attached find – якщо до листа щось додається, то неодмінно буде знайдено, тому варто писати “Attached is” або “We enclose”, чи “Enclosed is”. Attached hereto – Слово”hereto” зайве. At any early date; At your convenience; In due course; Recent date – Фрази доволі невизначені. У випадку ділового листування доцільно було б навести конкретну дату. Dictated but not read (Продиктовано, але не прочитано). Herein, hereto, herewith – слова зайві у сучасному бізнес-листі; варто вживати “enclose”, “attach”, “send”. Kindly fill out the enclosed form – у даному випадку краще вживати “please” замість “kindly”. Permit me to say – немає необхідності просити дозволу на викладення повідомлення у своєму ж листі і фразу варто випустити. Зайвою вступною фразою вважається і вираз Please be advised. The writer, The undersigned – у ділових листах варто використовувати займенники “I” або “We”. Trust you will – слід замінити дану фразу на “hope you will”. Wish to acknowledge, Wish to inform, Wish to state, Wish to say – варто випустити “wish to”.

Серед лексичних одиниць, які вживаються в сучасних ділових листах англійської та української мов, виділяються дві спільні групи: загальноновживані слова та спеціальна ділова лексика. Групу спеціальної ділової лексики складають лексичні одиниці, які можна поділити на два класи: однопланові, тобто ті, що у своїй семантичній структурі мають тільки термінологічне значення, наприклад: delivery – доставка; terms of payment – умови оплати; discount – дисконт, знижка; invoice – рахунок-фактура; embargo – ембарго, заборона; remittance – поштовий переказ; letter of credit – акредитив; after-payment – доплата; bill of exchange – тратта; throughput – пропускна спроможність; maturity – термін обертання, та двопланові, тобто ті лексичні одиниці, що поєднують термінологічне і нетермінологічне значення, наприклад: bill – 1) рахунок, 2) список, 3) вартість, витрати, 4) вексель, тратта; engagement – 1) справа, заняття, 2) зустріч, запрошення, 3) зобов’язання; market – 1) ринок, 2) торгівля, 3) ринкова ціна; treasury – 1) казначейство, 2) казна, 3) скарбниця; agent – 1) агент, 2) посередник, 3) діяч, 4) фактор; quote – 1) призначати ціну, 2) цитувати, 3) брати в лапки; claim – 1) рекламація, 2) претензія, 3) заява; engineering – 1) техніка, 2) конструювання, 3) робочі креслення, проектна документація. Обидві групи є постійним компонентом ділового листа англійською і українською мовою і вдала комбінація їх у реченні сприяє кращій реалізації комунікативної спрямованості тексту ділового листа.

Найефективніше фіксувати ділову інформацію дозволяють мовні засоби, їх зміст і вживання. Вони є спільними для обох мов – як англійської, так і української, наприклад, використання ділової термінології (shipment – завантажування, відправлення, offer – пропозиція, delivery – доставка, distributor – постачальник; вищезазначений – aforesaid, резолюція – resolution тощо); фразеологія, що має специфічний характер (receipt for a sum – розписка про отримання суми, to allot credits – надавати кредити, cash on delivery – оплата при доставці; згідно, у відповідності з – in compliance with, система громадського

харчування – public catering, умови продажу – terms of sale тощо). При веденні банківської чи комерційної переписки використовуються різні види комерційних листів: лист-запит (inquiry letter), відповідь на запит (reply to inquiry), акредитив (letter of credit, or L/C), рахунок-фактура (invoice), коносамент (bill of lading, or B/L), перевідний вексель, або тратта (bill of exchange, draft), страховка (insurance), пояснювальний лист (explanatory letter), лист-замовлення (order), лист про упаковку (letter of packing), лист про доставку (letter of delivery), лист про відправлення (letter of shipment), рекламацийний лист, або лист-скарга (letter of complaint), лист-пропозиція (offer), а також відповіді на всі вищезгадані види листів. Використання синонімів у діловій кореспонденції, задля уникнення двозначності сприйняття, зведене до мінімуму; відсутня емоційноекспресивна лексика; чітко регламентовані розміщення та будова тексту, наявність стандартних стійких словосполучень, певних мовних кліше.

Саме вживання таких стандартизованих кліше є характерною рисою англійського ділового листа. Вони мають прагматичну спрямованість та слугують реалізації категорії ділової ввічливості у кореспонденції. Наприклад: We were pleased to learn your interest in... – Нам було приємно дізнатися про Вашу зацікавленість у... We are looking forward to hearing from you. – Ми з нетерпінням чекаємо вашої відповіді. Our proposal is valid till... – Наша пропозиція дійсна до... I especially call your attention to... – Я особливо звертаю Вашу увагу на...

Доречним є зауважити деякі особливості граматичних структур, що використовуються у діловій переписці, як українській, так і англійській. Нерідко при перекладі з української мови на англійську перекладачеві доводиться удаватися до перетворень активних конструкцій українських речень у пасивні конструкції англійських речень, оскільки в англійській діловій кореспонденції широко вживається пасивний стан дієслова. Наприклад: Ллойдз Банк прийме Ваш вексель. – Your draft will be accepted by Lloyds Bank. Слід нагадати про недоліки у вашій роботі – The defects of your work should be recalled. Ми додаємо наш каталог з найновішим прейскурантом. – Our catalogue with the latest price-list will be attached. Окремої уваги заслуговує вживання аббревіатур і скорочених слів, які відіграють важливу роль у діловому спілкуванні. Аббревіатури та скорочені слова слугують мовній економії і роблять зміст більш зрозумілим для вузького кола фахівців. При перекладі варто застосовувати їх функціональні відповідники або описовий спосіб. Наприклад: a.c. (account current) – поточний рахунок; advt. (advertisement) – об'ява, реклама; amt. (amount) – сума; arrvl (arrival) – прибуття; B/E (bill of exchange) – тратта; B/L (bill of lading) – коносамент; chq (cheque) – чек; C.N. (credit note) – кредитне авізо; D/P (documents against payment) – документи за готівковий розрахунок; e.g. або f.e. (exempli gratia = for example) наприклад; HHG або hhg (household goods) – господарські товари. Більшість назв країн, відповідно до Міжнародної організації з питань стандартизації (ISO), мають свої скорочення, які можуть використовуватись у листах. Наприклад: UA –

Ukraine; US – The United States of America; GB – The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland; CA – Canada; FR – France; IT – Italy; JP – Japan.

Не рекомендується робити в листах скорочення аналітичних форм англійських дієслів, наприклад: do not (а не don't), have arrived (замість 've arrived), would be splendid (а не 'd be splendid), should not be (а не shouldn't be) та інші. Серед синтаксичних структур, властивих діловим листам обох мов, характерними є прості речення з ускладненою структурою. Англійське речення набуває ускладнення через використання інфінітивних конструкцій, герундію, дієприкметникових зворотів, які є засобами мовної економії та не є характерними для українського ділового листа. При перекладі доцільно використовувати граматичну трансформацію. Наприклад: Steps are being taken immediately to avoid making such mistakes in the future. – Ми негайно вживемо заходів для того, щоб уникнути подібних помилок у майбутньому. У випадках, коли англійське речення ускладнюється абсолютним дієприкметниковим або інфінітивним зворотом, ці форми трансформуються при перекладі в підрядне речення причини або з'ясувальне. Наприклад: We can give you a 5% discount, the order to be placed by May. – Ми можемо зробити Вам 5% знижку, до того ж замовлення має бути зроблене до травня. В англійському діловому листі переважно використовуються дійсний та умовний способи дієслова, які передаються еквівалентними формами в перекладі. Наприклад: We would ask you to return the faulty equipment, carriage forward. – Просимо вас (Ми б хотіли вас попросити) повернути нам браковане обладнання, без оплати перевезення. Імперативна форма дієслова, що вживається в українському діловому листуванні, не властива для англійського ділового листа. Отже, українському "Повідомте нас про своє рішення до кінця тижня" відповідатиме англійське "We would like to know your decision by the end of the week".

Увагу варто приділити також написанню дати в діловому листі. В українській мові дату (день, місяць, рік) записують здебільшого словесноцифровим способом. Між британським та американським стилями є певні відмінності у написанні дати (BrE: 12th December, 2019 або 12 December 2019 або 12 Dec. 2019; AmE: December 12, 2019). Міжнародна організація з питань стандартизації (ISO) пропонує таку форму написання дат в ділових листах та документах: рік, місяць, число (з інтервалом, дефісом чи крапкою). Наприклад: 2019 05 27 / 2019-05-27 / 2019.05.27, що означає 27 травня 2019 року. Інші цифрові форми, як, наприклад, 12-8-2019 чи 8-12-2019 є неприйнятними і не повинні використовуватися, оскільки можуть легко внести плутанину.

Приклад фраз, що можуть використовуватись на початку ділового листа

As per our phone conversation ... У продовженні нашої телефонної розмови...

I am writing to provide the information you have requested. Направляю інформацію, яку ви запитували.

It was a pleasure meeting you at the meeting/conference last Monday. Був радий зустрітися з вами на зібранні/конференції у минулий понеділок.

Thank you for writing to us about your experience in our research center last week. Дякуємо Вам за те, що написали нам про свій досвід у нашому дослідницькому центрі на минулому тижні.

I am happy to write to confirm our agreement about the summer workshop. Радий написати про підтвердження нашої з Вами угоди у відношенні літньої майстерні.

Thank you so much for contributing to our auction. Велике дякую Вам за те, що внесли свій внесок у наш аукціон.

I am applying for graduate schools in marine biology, and I would be very grateful if you would write a letter of reference for me. Я подаю заявку в аспірантуру по спеціальності «біологія морського середовища», і я був би вкрай вдячний, якщо би Ви написали рекомендаційний лист для мене.

Thank you for writing to ask about attending the conference in Baltimore. I wish I could approve your request. Дякую Вам за лист з приводу конференції у Балтиморі. Хотів би я схвалити Ваш запит. На жаль...

Please accept my apology for missing the meeting yesterday. I am very sorry that I was unable to attend. Прийміть мої вибачення за пропущену зустріч вчора. Мені дуже жаль, що я не зміг бути присутнім.

Congratulations on successfully passing your bar exam. You are now officially an attorney! Вітаємо Вас з успішно складеним іспитом. Тепер Ви офіційно є уповноважене лице!

I fully meet or exceed the requirements of the Business Analyst III position, and I am pleased to apply for it. Я повністю відповідаю вимогам бізнес-аналітика III категорії або перевершую їх, і я радий можливості подати заяву на дану посаду.

Завершення ділового листа

Please feel free to contact us in case you have any questions. Звертайтеся у разі виникнення будь-яких питань.

Або слідуючі вирази, у випадку якщо ви хочете докласти додаткові документи, фотографії: «I am enclosing...» или «Please find the enclosed/attached»

Приклади виразів в кінці ділового листа:

Sincerely (Сердечно);

Sincerely yours (Щиро Ваш);

Regards (З повагою);

Best (Всього найкращого);

Best regards (З повагою);

Kind regards (З найкращими побажаннями);

Yours truly (Щиро Ваш);

Most sincerely (Сердечно);

Respectfully (З повагою);

Respectfully yours (З найглибшою пошаною);

Thank you (Дякую Вам);

Thank you for your consideration (Дякую Вам за увагу).

Такі фрази зазвичай використовуються для посилення на наступні події; повторне прохання вибачення; пропозиції допомоги і т.д.

If you require any further information, feel free to contact me at any time.

Should you need any further information, please do not hesitate to contact me at any time.

If you have any further questions, please do not hesitate to contact me. Якщо Вам потрібна додаткова інформація, звертайтеся в любий час.

I look forward to your reply. / I look forward to hearing from you. Я з нетерпінням чекаю на Вашу відповідь.

I look forward to seeing you. З нетерпінням чекаю на зустріч з Вами.

Please advise as necessary. При необхідності виносьте свої рекомендації.

We look forward to a successful working relationship in the future. Ми налаштовані на успішну співпрацю з Вами у майбутньому.

Once again, I apologize for any inconvenience. Ще раз приношу свої вибачення за будь-які незручності.

We hope that we may continue to rely on your valued custom. Ми сподіваємось, що можемо надіятися на Ваші цінні замовлення.

I would appreciate your immediate attention to this matter. Я був би вдячний за Вашу безпосередню увагу до цього питання.

I await your reply with interest. Я очікую Вашої відповіді з зацікавленістю.

We look forward to building a strong business relationship in the future. Ми налаштовані на побудову міцних ділових стосунків з Вами у майбутньому.

I look forward to our meeting on the 7th of October. Я з нетерпінням очікую нашої зустрічі 7 жовтня.

Thanks for your extremely helpful attention to this matter. Дякую за Вашу надзвичайно корисну увагу до цього питання.

Thanks again for your attention, consideration, and time. Ще раз дякую за увагу, розгляд і час.

It's always a pleasure doing business with you. З Вами завжди приємно мати справу.

Thanks again for sharing your expertise in this matter. Ще раз дякую за обмін досвідом у цьому питанні.

I am looking forward to getting your input on this issue. Я з нетерпінням чекаю можливості зробити ваш внесок у це питання.

Приклад ділового листа

[Company Letterhead]

[Date]

[Name]

[Address]

Dear [Name]:

I want to take this opportunity to inform you that [Name] will soon be joining us as the [Title] in the [Department]. [He or She] will be taking over from [Name] and will begin work on [Date].

[Name] has been the [Title] of the [Department] at [Company] for [number] years and we are delighted that [he or she] has decided to join our company at this stage of our development.

[He or She] is a person of [one or two qualities] and I have no doubt [he or she] will contribute significantly to all aspects of our work here.

I hope all of you will try to make [Name] feel welcome here as [he or she] becomes accustomed to [his or her] new position.

Sincerely yours,

[signature]
[Your name]
[Your title]

Практичні завдання

1. Match the number with the name of the part of the letter.
2. Read the following letters. Letter A) is an application letter for a job and Letter B) is a letter to a friend. Then answer the following questions:
 - What is the purpose of writing these two letters?
 - What is the difference between the application letter and a letter to a friend? (Compare their structure, content, words and expressions used in each of them)
3. Match the forms of address 1–4 to the people a–d.
 - 1 Dear Sir or Madam
 - 2 Dear Mr Smith
 - 3 Dear Ms / Mrs / Miss Biggs
 - 4 Dear Pierre
 - a. a man whose surname you know
 - b. someone you know quite well
 - c. a person whose name you do not know
 - d. a woman whose surname you know
4. Read the covering letter below and answer these questions.
 - a. What job do you think the writer is applying for?
 - b. What kind of organization does he want to work for?
 - c. How well does he 'sell' himself?
5. The letter is divided into four paragraphs. In which paragraph (1–4) does he:
 - a. state his enthusiasm and interest?
 - b. say when he could be interviewed?
 - c. show that he knows something about the organization he wants to work for?
 - d. say how he heard about the job and state his interest in it?
 - e. describe his practical work experience?
 - f. include details of experience or relevant skills?
- 6 You write a letter to a firm and you address it: a) to a concrete person in a firm b) rather to a firm than to an individual Write your salutation and a complimentary close for each of these cases.
- 7 Rewrite the letter arranging all its parts in a logical order.
- 8 The sentences given below have been left out of the following letter. Rewrite the letter putting the sentences back in appropriate places.

9 From the previous exercises write out at least two sentences that help to express the following ideas: – я хотів би прийти на співбесіду; - я маю відповідну кваліфікацію; -я хочу одержати посаду.

10 Fill in the gaps in the letter using the words from the list below.

11 Rewrite the letter correcting mistakes that have been done in all parts of the letter. It can be both mistakes in style, grammar and in punctuation.

12. Here is a letter of application for a job written by your friend. He asked you to correct some mistakes that he had done. There are no grammar mistakes, but there are mistakes of other kinds: the punctuation is wrong; the style is too informal; some of the information is irrelevant; conventions are broken, e. g. of address, salutation, position of sender's name.

There are similar mistakes on the envelope. Correct them.

In pairs, study it carefully and discuss the mistakes. Then write the letter of application for a job. Include where you saw the advertisement, and say briefly why you are interested in the job and what your qualifications are. Conclude by asking for further details and/or an application form.

13. Read the following advertisement and then the sample answer below. Discuss with a partner what the main problem with the answer is. Then work together and rewrite it in a more appropriate way.

14. You help your friend to write an application letter for a job. You have already written a rough copy of the letter and now you have to write a final variant. So read the rough copy of an application letter. Rewrite it, reorganizing the notes into the right order. Correct the mistakes in the letter. Add the information you think can be necessary here and exclude all unnecessary things.

15. You see the following job advertisement in a local newspaper. You are quite interested but would like some extra information. Read carefully the advertisement and the notes which you have made below. Then write your letter:

a) saying why you think you would be particularly suitable for this job;

b) asking for extra information as suggested by the handwritten notes below.

16. You have found a position of a guide with English-speaking tourists. Some days ago you have written the beginning and the end of the letter. And now you decide to write an appropriate body of the letter.

17. You are looking for a job of a computer designer in one of the European companies. You have to complete the following application for a job using the cue words provided.

18. Choose one of the advertisements and try to write your own application letter.

19. You have seen the following advertisement in the newspaper. Write your application letter expressing your desire to take one of the position.

20. You have a resume that shows your rich experience and high qualification as an interpreter. Some days ago you saw an advertisement that offered a position of an interpreter in Intourist.

21. You work for the computer maintenance company Fisher's Computer services. You recently had a planning meeting for managers to prepare for the launch

of your new maintenance service contracts. Read the action plan and write an e-mail (90–110 words) to all site managers. Include the following points.

1. The subject of the message
2. Details about what is going to happen in the next four months
3. Invitation to ask you any questions [88]
22. In each sentence, cross out the two incorrect options in italics.
1. What would happen if I don't / didn't / wouldn't reach my sales targets?
2. Will / Would / Did you change your position if we meet again next month?
3. If we will make / made / make you an exclusive agent, we expect you to cover all advertising costs.
4. We won't be able to use the new software unless / if / provided you train our staff.
5. We will offer more favourable terms if not / as long as / unless you order a larger amount

Topik

The reform of the financial sector covers 52 different areas, from liberalizing capital flows, improving the protection of creditor and consumer rights, ensuring sustainable development of cashless payments, financial technologies, and the insurance market to providing tax incentives for the development of the financial sector and enhancing its infrastructure.

The fundamental principles below underlie the reform: approximating regulation of the Ukrainian financial market to EU rules and standards; liberalizing financial markets and joining the EU's internal market of financial services; balancing economic interests by creating a market-driven competitive environment; independence and performance of regulators, risk-based supervision; transparency and high standards of disclosure by financial sector participants and regulators; responsibility and trust between financial sector participants and regulators; integrity of the financial system, comprehensive protection of creditor, consumer, and investor rights.

The reform concerns all segments of the financial sector — banking, non-bank financial institutions, capital markets.

To make the reform effective, thorough changes are required:

financial sector regulators — reinforcing the institutional capacity of regulatory bodies and the Individual Deposit Insurance Fund and creating conditions required for effective supervision and impact, increasing the robustness of the country's financial system, growing its credit and investment potential;

financial sector participants (of different forms of ownership) — getting rid of "ballast" and troubled institutions, improving financial robustness and solvency of participants, restoring and strengthening trust in market players, encouraging development, transparency, and competition in all segments, providing for the equality of financial sector participants.

What has the reform changed already?

Key results of three years of reforms in the financial sector: galloping inflation curbed. Now it is controlled and proceeds according to NBU forecasts; transparency of the banking system improved (disclosure of ultimate beneficial owners); the banking sector develops steadily and generates profits; currency regulation significantly mitigated (by adopting the Law On Foreign Currencies and Foreign Exchange Transactions); conditions created for FinTech development; a system launched for remote customer identification to simplify remote access to financial services (Bank ID); creditor rights protection enhanced (by adopting the Law On Creditor Rights Protection); transparency provided for the creation of supervisory boards of state-owned banks (introduction of corporate governance in progress, the Independent Directors School created); NBU loan register launched; modernization, consolidation, and development of the stock exchange, settlement, and clearing infrastructure of capital markets secured; NBU internally transformed; electronic document flows introduced for banks (the Paperless project).

TESTS

1. We haven't managed to meet... three years.
a) since; b) for; c) after; d) last.
2. Nothing is wrong,...?
a) can it; b) is it; c) isn't it; d) can't be.
3. A meeting of the society will be ... on Tuesday evening at 6 o'clock.
a) made; b) taken; c) held; d) placed.
4. May I apologize ... being so late?
a) myself for; b) for; c) -; d) myself.
5. All the furniture in this room ... antique.
a) are; b) are made of; c) have; d) is.
6. ... traffic in the city center.
a) There's always many; b) It is always heavy; c) There's always heavy; d) It is always much.
7. You'll find the travel agency ... the end of the street.
a) by; b) in; c) on; d) at.
8. She ... the piano since she was ten.
a) has been playing; b) is playing; c) has played; d) had played.
9. Doing these exercises may be good ... me, but I hate every minute of it.
a) to; b) for; c) on; d) at.
10. She heard Miss Drake ... that Ann was really happy.
a) tell; b) to tell; c) say; d) to say.
11. You have bought a FIAT. You ... a BMW.
a) should have bought; b) would have bought; c) had better buy; d) would rather have bought.
12. Poor Jack — he lost his homework, and he ... do it again,
a) needs; b) ought; c) shall; d) has to.
13. The food at the party was horrible, I've never eaten ... awful food!
a) such a; b) such; c) such an d) so.
14. "I'm not very hungry". — "..."

- a) Neither do I; b) I am; c) So am I; d) Nor I am.
15. The... from London to Bristol takes two hours by car.
a) travel; b) journey; c) voyage; d) driving.
16. Open the window, ... you?
a) must; b) need; c) will; d) do.
17. You must try not to ... so many mistakes.
a) do; b) tell; c) make; d) perform.
18. Helen asked me if... the film called “Star wars”.
a) have I seen; b) have you seen; c) had I seen; d) I had seen.
19. I promise that I... to work on time every morning in future,
a) get; b) am getting; c) will get; d) would get.
20. I’m not going to tell you the reason ... my decision,
a) to; b) with; c) on; d) for.

Тема 3. Професійне спілкування в усній формі

Практичні заняття 7,8,9

Мета: Надати студентам базову фахову термінологію іноземною мовою та допомогти оволодіти англomовною лексико-граматичною компетентністю в говорінні.

План

1. Усні штампи в професійній комунікації.
2. Офіційна телефонна розмова.
3. Ведення діалогічної бесіди.
4. Наукова дискусія.

Тематичні матеріали

Усне ділове мовлення – це спілкування людей під час виконання ними службових обов’язків (під час бесід, нарад, у години прийому відвідувача тощо). Це може бути мовлення однієї службової особи перед іншою або перед колективом чи зібранням. Усна форма ділового стилю – це публічний виступ (промова), ділова бесіда, діловий прийом, ділова доповідь, ділова розмова по телефону, ділова нарада, ділові переговори. Для успішного і правильного спілкування необхідно оволодіти його прийомами, знати їх і в щоденній практиці дотримуватись.

Успішна реалізація іншомовної комунікативної компетентності безпосередньо залежить від рівня сформованості лексико-граматичної компетентності. Основними компонентами лексико-граматичної компетентності в говорінні майбутніх економістів виступають: лексичні і граматичні знання, навички та усвідомленість, мовленнєві уміння у діалогічному і монологічному мовленні. Знання про граматику, об’єм лексику, навички перцепції та продукування іншомовного мовлення виступають запорукою опанування майбутніми фахівцями високим рівнем

володіння іноземною мовою. Формування англомовної лексичної компетентності (АЛК) майбутніх економістів відбувається шляхом оволодіння знаннями загальноживаної і професійної лексики (терміни, стійкі термінологічні звороти, професійні ідіоми, аббревіатури та скорочення, термінологічні неологізми).

На лексичному рівні англомовний економічний дискурс характеризується наявністю:

- загальноекономічної і вузькоспеціалізованої термінологічної лексики: scarcity, efficiency, purchase, ratio;
- міжгалузевої термінологічної лексики: relationship, curve, effects;
- стійких термінологічних зворотів: marginal utility, price ceiling;
- професійних ідіом: enterprise culture, financial meltdown, seed money, bucket trading;
- аббревіатур економічної галузі: GDP, VAT, ROI, IMF;
- термінологічних неологізмів: trouble shooter, glass ceiling, razzle-dazzle;
- «похідних» термінів: hyperinflation, high-growth; stockbroker, oligopoly;
- іншомовних запозичень: coupon, arbitrage, entrepreneur, option, embargo, gambit, blitzkrieg tender offer;
- цифрових та формульних показників, які трансформуються у вербальні вирази;
- лексичних синонімів – термінологічних одиниць, представлених, з одного боку, англомовним терміном, а з іншого – іншомовним, адаптованим у словниковому складі терміном: ban-embargo;
- лексичних і термінологічних одиниць – синонімів з нейтральною забарвленістю: to fall, to drop, to decrease, to slump, to downturn;
- графічних формотворень.

Щодо граматичних особливостей англомовного економічного дискурсу, то у ньому переважають:

- безособові конструкції з it: It is often easier to form partnership.;
- неозначено-особові займенники: It is..., There is....;
- прикметники, які не виражають емоційної забарвленості: steady, excessive, rapid;
- пасивні конструкції: The taxes were introduced. The duties were imposed;
- модальні дієслова: Monopolies may operate against the public interest. We can assure that;
- широке використання простих двоскладових речень зі кладеним присудком: Alleviation of poverty has always been a legitimate goal of public policy;
- речення з однорідними членами: Growth allowed economies to reduce pollution and be more sensitive to environmental consideration;
- ввідні або з'єднувальні фрази: Initially, As you know, Actually, The thing is.

Практичні завдання

Завдання 1. Для розвитку навичок говоріння.

Starting and structuring presentation:

1. What factors do you need to consider when preparing a business presentation?
2. Listen to two different openings of a presentation. What is the same / different about them? Which do you prefer? Why?
3. Choose one of these presentation situations. Write and practise the opening of the presentation.
 - a) Your company is launching a new product. (Audience: a group of potential customers)
 - b) You are presenting your place of work or study. (Audience: a group of potential customers or students)
 - c) Your company/organization is introducing a new way of working. (Audience: a group of colleagues)
4. Prepare and deliver a three-minutes presentation on your chosen topic from ex.3

Завдання 2. Для розвитку навичок читання.

Read the article and decide whether these statements are true or false.

1. Corporate responsibility becomes less important in a bad economy.
2. Mars is worried that demand for chocolate will decrease.
3. Wal-Mart has become more socially responsible mainly because of protests by consumers.
4. Fiona Dawson says that her company makes a luxury food rather than an essential one.
5. Consumers are cutting back more on premium foods than on ethical foods.

Завдання 3. Put the suitable word into the gap.

Why corporate responsibility is a survivor

a)biggest retailer	d)ethical produce	g)cocoa supply	j)tocut down	m)to preserve
b)green credentials	e)purchasing	h)recession	k)sustainable	n)available
c)down turn	f)prediction	i)delivery truck	l)suppliers	o)concentrate

1. Many people predicted that the 1) _____ would end talk of corporate social responsibility. Faced with the fear, or reality, of losing their jobs or homes, consumers would rush past the Fairtrade shelves and pick up something the family could afford. Companies, meanwhile, would 2)_____ on saving themselves rather than the planet.

2. That 3)_____ has turned out to be wrong. Mars, the world's biggest sweets and chocolate company, has announced that its entire 4)_____ will be

‘produced in a sustainable manner’ by 2020. Mars will work largely with the Rainforest Alliance, which encourages farmers 5)_____ their environment.

3. Wal-Mart, the world’s 6)_____, recently told a meeting of 1,000 Chinese 7)_____ that it would hold them to strict environmental and social standards.

4. Why are these companies acting in a way few expected? First, there are important business reasons. When Mars talks about cocoa supplies being 8)_____, they mean it. Chocolate manufacturers are worried about how much cocoa will be 9)_____ a decade from now. Worldwide cocoa production fell in 2008 for the fourth successive year.

5. Wal-Mart also has commercial reasons for its position. The company has been encouraging companies 10) _____ on packaging. This enables it to fit more goods into each 11)_____, not only reducing its emissions but also cutting the amount it spends on petrol. Cost-cutting is vital to beating the 12)_____ and if companies can boost their 13)_____ at the same time, why not?

6. But the companies go further. Not only do their announcements make business sense, they say; consumers, even now, insist on them. Fiona Dawson, Mars UK’s managing director, says customers expect the company to ‘do the right thing’, adding that ‘nobody has to buy chocolate’.

7. A recent report by Mintel, the research organisation, says: ‘Although a third of shoppers have cut down on the number of premium foods they buy, only one in 10 has cut back on 14)_____.’ Justin King, chief executive of J Sainsbury, the UK retailer, said in February that its Fairtrade sales were holding up well.

8. About a fifth of consumers are uninterested in such issues and about a third cannot see what difference their 15)_____ makes. But the biggest group, about 40 per cent, are those who are prepared to buy ethical goods if companies make it easy, which generally means not making it expensive .

Граматичні вправи

Вправа 1. Практична мета – ознайомити студентів із формальними ознаками видо-часових форм дієслова.

Fill in the correct form of the verb in the brackets.

1. The computer industry (expand) greatly over the last decade.
2. Price (produce) revenues and the other elements of marketing mix (product, place, promotion) represent costs.
3. Alcohol (contribute) to many deaths in Ukraine.
4. We have ... (achieve) excellent sales last year.
5. Rising economic environment(tend) to increase companies’ earnings.

Вправа 2. Практична мета – розвивати вміння утворювати пасивний стан дієслова, використовуючи зразок.

Інструкція: Transform the following sentence in the Past Simple Passive.

Example: Government burdened economy with excessive regulation
Economy was burdened by excessive regulation.

1. Neoliberalism describes a market-driven approach to economic policy.
2. Accountants provide systematic and up-to-date records of accounts.
3. Consumers seek low prices and maximum utility.

4. That company charges for delivery.

Вправа 3. Практична мета – розвивати навички вживання економічних термінів в діалогічних єдностях.

Інструкція: Ask your partners what industries make a country get ahead and complete the mini-dialogue, using the words. Follow the model below/

Student A: What industries, in your opinion, make a country get ahead?

Student B: I think heavy-industry makes a country get ahead.

Student A: What should be done?

Student B: Then our government should build more plants.

High-tech, industry, tourism, agriculture, mining, transportation, destination, techno, parks, crop, highways, coal

Вправа 4. Практична мета – розвивати навички відтворення речення з економічними термінами в монологічних єдностях.

Інструкція: Give a few short talks about competition, economic growth, consumer behaviour. Use the following sentence in each talk.

The demand and (efficiency factors) reminds us that ...

Вправа 5. Практична мета – розвивати навички коректного вживання герундія в діалогічному мовленні.

Інструкція: Work in the small group. Ask your partners what the job of a (manager, accountant, financier) involves doing and complete the mini-dialogue. Follow the model below.

Student A: What does the job of a manager involve?

Student B: The job of a manager involves hiring employees.

Student A: You are right. The job of a manager involves hiring employees. / You are wrong. The job of a manager doesn't involve hiring employees.

Вправа 6. Практична мета – розвивати лексичні навички вживання економічних термінів в ділових діалогах-інтерв'ю. Засоби навчання – онлайн-відеочат.

Інструкція: Interview your partner about the job and its details. Talk about working in team, travelling, and personal growth. Use the phrases...

What do you prefer? Do you like?

Would you like? Do you fancy?

Вправа 7. Практична мета – розвивати лексичні навички вживання економічних термінів у професійно орієнтованому монологічному розповіді. Засоби навчання – онлайн-відеочат.

Інструкція: Tell your partners about efficiency & effectiveness (their concepts, values, difference, expressions). Use the following words...

to use effort ratio amount of expense output input to achieve objectives percentage

Вправа 8. Практична мета – розвивати гнучкість граматичних навичок вживання Conditionals. Засоби навчання – онлайн-відеочат.

Інструкція: Ask your partners what he would do if he had sufficient capital.

Talk about profitable ways of investing money.

Вправа 9. Практична мета – розвивати граматичні навички вживання Passive в професійно-орієнтованому монологі. Засоби навчання – онлайн-відеочат.

Інструкція: Give a talk about Government Finance, using all the verbs in Passive.

Вправи на аудіювання

Listen to Claudia, Max and Paul talking about training. Complete the information. You will hear the conversation twice.

Training budget: (1)

First type of training suggested: (2)

Second type of training suggested: (3)

First possible schedule mentioned: (4) intensive course.

Second possible scheduled mentioned: (5) per week, over several weeks.

Listen to the conversation again. Decide if the sentences are true or false. You will hear the dialogue twice.

6. Max argues in favor of management training.

7. Paul complains that the training budget is too small.

8. There isn't enough money for both types of training this year.

9. They decide that they will offer one type of training this year.

10. No one likes the idea of the Mondays – only schedule.

РОЗДІЛ 2. НАУКА І ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 4. Актуальні теми наукових досліджень у галузі економіки, фінансів, менеджменту на сторінках іншомовних видань.

Практичні заняття 10,11

Мета: ознайомитись із актуальними темами наукових досліджень у галузі економіки, фінансів, менеджменту на сторінках іншомовних видань; дослідити інформацію стосовно фахових міжнародних видань та науково-метричних баз даних в галузях економіки, фінансів та менеджменту, та оцінити можливості використання їх інформативного потенціалу для проведення власних наукових досліджень.

План

1. Науково-метричні бази даних в галузі економіки, фінансів та менеджменту
2. Сучасні англomовні монографії, періодичні видання, статті у галузі економіки.

Тематичні матеріали

На ринку освітянських послуг зростає значення міжнародних наукових проєктів, активізується співпраця із закордонними науковими установами та

навчальними закладами. Мобільність сучасних науковців дозволяє їм презентувати результати своїх досліджень на міжнародних науково-практичних конференціях та інших заходах, публікуватись у міжнародних виданнях, здійснювати дослідження за кордоном, брати участь у міжнародних програмах, спільно із зарубіжними науковцями публікувати матеріали монографічного характеру. Однак актуальною залишається проблема інтеграції вітчизняної науки у європейський і світовий дослідницький та освітній простір через внесення та підтримку присутності у наукометричних міжнародних базах даних Scopus, Web of Science, Webometrics та ін.

Найобширнішою базою даних наукових публікацій без повних текстів (із посиланнями на них) вважається Scopus – бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях, яка містить понад 50 млн реферативних записів про публікації з 18 тис. найбільш інформативних журналів 5 тис. видавництв. Вона індексує наукові журнали, матеріали конференцій та серіальні книжкові видання. Розробником і власником Scopus є видавнича корпорація Elsevier. Класифікаційна система Scopus містить 24 тематичні розділи. Наприклад, до розділу «соціогуманітарні науки» увійшли: мистецтвознавчі та гуманітарні науки; бізнес, менеджмент та бухгалтерський облік; теорії прийняття рішень; економіка, економетрика та фінанси; психологія; соціальні науки.

Scopus індексує наукові джерела, що видаються різними мовами, за умови наявності у них англomовних версій рефератів. Ідентифікація вищих навчальних закладів України у наукометричній базі відбувається шляхом індексації наукових журналів у Scopus та опублікування вченими своїх праць у виданнях, зареєстрованих у базі даних.

Основні критерії відбору до бази даних Scopus: наявність англomовної назви видання та рефератів усіх статей; публікування нових випусків із регулярністю не менше ніж один раз на рік; репутація видавця та міжнародний науковий авторитет провідних членів редколегії, різноманітність місць їхньої роботи, а також авторів; цитованість членів редколегій та авторів журналів у виданнях, що вже індексуються Scopus; контроль якості публікацій (наукове рецензування); кількість установ, що передплачують видання; кількість запитів на внесення видання до Scopus; наявність власного веб-сайта з англomовними версіями сторінок (оцінюється якість головної сторінки видання); наявність на веб-сайті повних текстів статей є бажаною, але необов'язковою. Серед проіндексованих українських журналів переважають видання технічного і медичного спрямування, але немає жодного економічного профілю. Наукометрична база даних Scopus створює три види профілів. Авторів – для тих, хто опублікував більше однієї статті у Scopus (профілі надають таку інформацію: ім'я автора, перелік місць його роботи, кількість публікацій, роки публікаційної активності, галузі досліджень, посилання на основних співавторів, загальна кількість цитувань публікацій автора, загальна кількість джерел, на які посилається автор, його індекс Хірша тощо). Установ – для тих, співробітники яких опублікували більше однієї статті у Scopus (профілі

надають таку інформацію: адреса установи, кількість авторів – співробітників установи, кількість публікацій співробітників, перелік основних видань, у яких публікуються співробітники установи, та діаграма тематичного розподілу публікацій співробітників установи). Журналів – база даних Scopus дає можливість провести автоматизований аналіз за такими показниками: загальна кількість статей, опублікованих протягом року; загальна кількість посилань на видання у інших джерелах протягом року; відношення кількості посилань на видання до кількості статей, опублікованих у ньому; відсоток статей, які не були процитовані. Отже, сформувався набір наукометричних показників, за якими проводяться кількісні оцінки і порівняльний аналіз наукової активності й продуктивності на рівнях: індивідуальних дослідників; колективів і організацій; країн і регіонів. До цих показників належать: кількість публікацій; аналіз частоти цитування публікацій; імпакт-фактор наукового журналу, в якому вони публікуються; кількість отриманих вітчизняних і міжнародних грантів; участь у міжнародній науковій співпраці, складі редколегій наукових журналів.

Одним із суттєвих критеріїв відбору видань та оцінки якості наукової діяльності вчених та наукових колективів є індекс цитованості (тобто, кількість посилань на роботи цього науковця у відпо відній галузі за конкретний період). На світовому ринку використовуються кількісні показники посилань, зокрема: сумарний обсяг цитування, індекс Хірша (h-індекс) та імпакт-фактор. Сумарний обсяг цитування означає, що в одній статті є посилання на іншу із зазначенням її у списку літератури або у виносці. При цьому, якщо у одній статті інша згадується декілька разів, це вважається одним цитуванням. Кожний науковець може дізнатися про свій індекс цитованості в базі даних Scopus (<http://www.Scopus.com/search/form/authorFreeLookup.url>). У режимі попереднього перегляду можливий пошук за автором – Author Search. Для цього потрібно ввести прізвище та ініціали автора англійською мовою і натиснути Search (Пошук). Відомості про організацію, в якій працює автор, вводити не обов'язково. Інформація про авторів розміщується на відповідних сторінках. За наявності великої кількості однакових прізвищ, основною ідентифікуючою ознакою стає останнє місце роботи автора за даними бази даних Scopus – Affiliation (most recent). У розділі History (Історія) можна проглянути дані, що дозволяють оцінити та ідентифікувати автора: Publication range (Діапазон публікацій), Source history (Історія джерел) і Affiliation history (Історія приналежності до організації). У результаті пошуку можна отримати таку інформацію: кількість документів у Scopus; кількість посилань у Scopus; кількість документів, у яких цитується автор (h-індекс); кількість співавторів; кількість результатів веб-пошуку; предметні області, в яких публікувався автор. Індекс Хірша – це кількісна характеристика продуктивності вченого, яка ґрунтується на кількості його публікацій і цитувань цих публікацій. Як зазначає Х. Хірш, h-індекс дорівнює 1, якщо на кожен з опублікованих вченим статей є лише одне посилання або на одну опубліковану статтю посилалися 100 разів. Якщо ж у дослідника є 1 стаття з 9 цитуваннями, 2 статті з 8 цитуваннями, 3 статті з 7 цитуваннями, ..., 9 статей із 1 цитуванням кожної з них, то його h-

індекс дорівнює 5. Розподіл кількості публікацій $N(q)$ залежно від кількості їхніх цитувань q у грубому наближенні відповідає гіперболі: $N(q) \approx \text{const} \times q^{-1}$. Координата точки перетину цієї кривої з прямою $N(q) = q$ і дорівнює індексу Хірша [5]. Для українських вчених, які бажають ознайомити світову спільноту з результатами своїх наукових досліджень, на сайті <http://onti.tpu.ru/data/10.html> представлено 133 зарубіжних журнали з імпаکت-фактором за тематикою "Менеджмент, бізнес, фінанси, економіка". Популярністю також користується реферативна наукометрична база даних наукових публікацій проекту Web of Knowledge компанії Thomson Reuters – Web of Science. Вона забезпечує доступ до понад 11 тис. журналів та до більше ніж 110 тис. матеріалів конференцій. Ця база дозволяє організовувати пошук за ключовими словами, за окремим автором і за організацією (університетом), підключаючи при цьому потужний апарат аналізу знайдених результатів. Результат пошуку як за автором, так і за організацією дозволяє оцінити загальну кількість публікацій, кількість цитувань, індекс Хірша та інші показники. База даних наукового цитування Web of Science складається з трьох розділів: природничі науки (охоплює 5866 журналів із 1945 р.); соціальні (1747 – з 1956 р.); мистецтво і гуманітарні науки (1135 – з 1975 р.).

На відміну від розглянутих баз даних, Webometrics займається якісною оцінкою сайтів, тобто їх рейтингуванням. Це поняття з'явилося у 1997 р. На сьогодні Webometrics досліджує Інтернет-присутність за такими напрямками: збирання даних (інформаційний пошук тощо); веб-індикатори (індекси цитування, відвідуваність сайтів); соціальні феномени Інтернету (соціальні мережі, спільноти сайтів); аналіз гіперпосилань (зокрема зв'язку між сайтами вузів і наукових організацій). Для дослідження веб-сайта використовують показник веб імпаکتфактор, який розраховується як відношення кількості вхідних посилань на сайт V до загальної кількості сторінок сайту S . Параметр S визначається пошуковими системами і може істотно відрізнятись від реальної кількості сторінок сайту, тому значення параметра веб імпактфактору залежить від використовуваної пошукової системи, мови сайту та інших факторів.

Міністерство освіти і науки України оприлюднило оновлений Перелік наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії. До категорії А включено 87 видань, у 45 з них у складі співзасновників НАН України та/або установи НАН України. До категорії Б включено 632 видання, у 51 з них у складі співзасновників НАН України та/або установи НАН України. Також до цієї категорії включено 3 електронні видання.

Наукові видання публікуються державною мовою, англійською мовою та/або іншими офіційними мовами Європейського Союзу. У разі публікації англійською мовою та/або іншими офіційними мовами Європейського Союзу опубліковані матеріали мають супроводжуватися анотацією та переліком ключових слів державною мовою.

Практичні завдання

1. Опрацювати автентичні англомовні наукові тексти; підготувати усне резюме прочитаного тексту; укласти словник нових лексичних одиниць, виокремити наукові терміни.

Text 1. Scopus is the largest abstract and citation database of peer-reviewed literature: scientific journals, books and conference proceedings. Delivering a comprehensive overview of the world's research output in the fields of science, technology, medicine, social sciences, and arts and humanities, Scopus features smart tools to track, analyze and visualize research.

As research becomes increasingly global, interdisciplinary and collaborative, you can make sure that critical research from around the world is not missed when you choose Scopus.

The A&I research discovery solution for academia, business and government. From researchers pursuing scientific breakthroughs to academic institutions and government agencies evaluating research, Scopus is the abstract and indexing database of choice. Worldwide, Scopus is used by more than 3,000 academic, government and corporate institutions and is the main data source that supports the Elsevier Research Intelligence portfolio.

To keep track of what's happening in your research world, turn to Scopus. Across all research fields—science, mathematics, engineering, technology, health and medicine, social sciences, and arts and humanities—Scopus delivers a broad overview of global, interdisciplinary scientific information that researchers, teachers and students need to stay informed.

Scopus indexes content from 24,600 active titles and 5,000 publishers which is rigorously vetted and selected by an independent review board, and uses a rich underlying metadata architecture to connect people, published ideas and institutions.

Using sophisticated tools and analytics, Scopus generates precise citation results, detailed researcher profiles, and insights that drive better decisions, actions and outcomes.

With Scopus, you can dive into trustworthy, high-quality data and come up with valuable insights that accelerate your research.

Scopus offers an unparalleled amount of content in one place. Why go searching far and wide, when you can easily and efficiently find information across all disciplines in one place? With Scopus, you get access to thousands of titles, millions of author profiles and billions of cited references.

Text 2. Web of Science is the world's most trusted publisher-independent global citation database. Guided by the legacy of Dr Eugene Garfield, inventor of the world's first citation index, Web of Science is the most powerful research engine, delivering your library with best-in-class publication and citation data for confident discovery, access and assessment.

Our multidisciplinary platform connects regional, specialty, data and patent indexes to the Web of Science Core Collection. Our comprehensive platform allows you to track ideas across disciplines and time from over 1.7 billion cited references from over 159 million records.

Over 9,000 leading academic, corporate and government institutions and millions of researchers trust Web of Science to produce high-quality research, gain insights and make more-informed decisions that guide the future of their institution and research strategy.

Curate confidence in research discovery, access and assessment.

More than just science – discover 161 million records across 254 subject areas.

Access full text content in a single click with Kopernio and millions of open access articles.

Our proven, reliable data and tools deliver confident assessment and visual analysis of individuals and institutions.

Web of Science Core Collection content is uniquely selective and our indexing is uniquely consistent. Our independent and thorough editorial process ensures journal quality, while more than 50 years of consistent, accurate and complete indexing has created an unparalleled data structure.

Every article and all cited references from every journal have been indexed, creating the most comprehensive and complete citation network to power both confident discovery and trusted assessment. Only the Web of Science Core Collection indexes every piece of content cover-to-cover, creating a complete and certain view of over 115 years of the highest-quality research.

Граматичні вправи

1. Complete the pairs of sentences. Use the Present Perfect in one sentence and the Past Simple in the other.

1. I (know) _____ her for six years.

I (know) _____ him when I was at school.

2. He (live) _____ in Paris from 1997 to 2000.

He (live) _____ in New York since 2001.

3. Where's Pete? I (not see) _____ him for ages.

I (not see) _____ Pete last night.

4. We (be) _____ at primary school from 1993 to 1998.

We (be) _____ in this class since September.

5. I (not watch) _____ this video yet.

I (not watch) _____ a video at the weekend.

2. Put the verbs in brackets in the Past Simple or in the Present Perfect.

1. I _____ (never/ be) to the USA. I _____ (want) to go there last summer but I couldn't.

2. He _____ (live) in this street all his life.

3. His father _____ (come back) to London last Sunday.

4. Yan _____ (write) a letter to Nick two days ago.

5. He _____ (send) his letter yesterday.

6. They _____ (just/ buy) some postcards.

3. Fill in last night, ever, ago, just, yet, always in the right place.

1. Nick's uncle went to Russia 3 years.

2. Mr. Rambler has come back from Belarus.
3. Nick has wanted to visit Belarus.
4. Mr. Rambler saw Yan.
5. They haven't visited this old castle.
6. Have you been to England?

4. Choose the correct option.

1. She has /'s had a moped since she was 15.
2. We took /'ve taken a taxi to town that morning.
3. We played /'ve played volleyball last night
4. I'm really hungry. I didn't eat / haven't eaten since last night.
5. They visited/ 've visited Colorado last summer.

5. Put the verbs in brackets in the Past Simple or in the Present Perfect.

1. Maria (get) _____ some bad news last week. She (be) _____ sad since she (get) _____ the bad news.
2. I (start) _____ school when I was five years old. I (be) _____ at school since I (be) _____ five years old.
3. I (change) _____ my job three times this year.
4. I (change) _____ my job three times last year.
5. The weather was hot and dry for many weeks. But two days ago it (rain) _____.
6. Tom (break) _____ his leg five days ago. He's in hospital. He (be) _____ in hospital since he (break) _____ his leg.
7. Are you going to finish your work before you go to bed? — I (finish) _____ it (already). I (finish) _____ my work two hours ago.

6. Put the verbs in brackets in the Past Simple or in the Present Perfect.

1. I (have, just) _____ a nice pot of coffee. Would you like a cup?
2. I (see, not) _____ Steve this morning yet.
3. Carol and I are old friends. I (know) _____ her since I (be) _____ a freshman in high school.
4. Maria (have) _____ a lot of problems since she (come) _____ to this country.
5. I (go) _____ to Paris in 2003 and 2006.
6. A car came round the corner and I (jump) _____ out of the way.
7. Don't throw the paper away because I (not to read) _____ it yet.
8. Is Jim going to eat lunch with us today? — No. He (eat) _____ (already). He (eat) _____ lunch an hour ago.
9. Since we (start) _____ doing this exercise, we (complete) _____ some sentences.
10. I (be) _____ never to Italy.

7. Put the verbs in brackets in the Past Simple or in the Present Perfect.

1. You (ever work) _____ in a shop?
2. I (work) _____ at my uncle's shop when I was younger.
3. It's the first time I (be) _____ on a ship.
4. Ann is looking for her key. She can't find it. She (lose) _____ her key.
5. How many symphonies Beethoven (compose) _____?
6. Look! Somebody (spill) _____ ink on the notebook.
7. You (have) _____ a holiday this year yet?
8. You (see) _____ any good films recently?
9. He (have, not) _____ any problems since he (come) _____ here.

8. Раскройте скобки, употребляя глаголы в Past Simple или Present Perfect

1. I (cut) _____ some flowers from my garden yesterday. I (cut) _____ lots of flowers from my garden so far this summer.
2. I (not / see) _____ Tom lately.
3. The artist (draw) _____ a picture of sunset yesterday. She (draw) _____ many pictures of sunsets in her lifetime.
4. I (feed) _____ birds at the park yesterday. I (feed) _____ birds at the park every day since I (lose) _____ my job.
5. Ann (wake up) _____ late and (miss) _____ her breakfast on Monday.
6. I (forget) _____ to turn off the stove after dinner. I (forget) _____ to turn off the stove a lot of times in my lifetime.
7. The children (hide) _____ in the basement yesterday. They (hide) _____ in the basement often since they (discover) _____ a secret place there.
8. The baseball player (hit) _____ the ball out of the stadium yesterday. He (hit) _____ a lot of homeruns since he (join) _____ our team.

9. We first (meet) _____ in 2001. So we (know) _____ each other for 8 years.

9. Put the verbs in brackets in the Past Simple or in the Present Perfect.

1. She (change) _____ a lot since she left school.
2. I (see) _____ this film and I don't want to see it again.
3. Jazz (originate) _____ in the United States around 1900.
4. Tom Hanks (win) _____ an Oscar several times already.
5. Long ago, they (build) _____ most houses out of wood.
6. Scientists still (not/find) _____ a cure for cancer.
7. Sean (eat, never) _____ Chinese food before.
8. In my first job, I (be) _____ responsible for marketing.
9. The last job I (apply) _____ for required applicants to speak some Japanese.
10. The first modern Olympics (take) _____ place in Athens more than a hundred years ago.
11. I am writing in connection with the advertisement which (appear) _____ in December.

10. Complete the sentences. Use the Present Perfect or the Past Simple.

My family and I (move) from London to Cardiff last summer, so we (live) in Cardiff for seven months now. I miss my friends in London. My best friend is called Megan. We (meet) at primary school, so I (know) her for nine years. Unfortunately, I (not see) her since last summer.

I go to Greystone Secondary School in Cardiff. I (be) at the school since last September. At first I (not like) it because I (not have) any friends here. But the students in my class are really nice and I'm happy here now.

11. Correct the mistakes in these sentences.

1. We lived here since 1997.
2. I've been ill since two days.
3. How long do you know him?
4. Susie has seen a good film last night.
5. We've finished our homework just.
6. I've already wrote three letters.

12. Complete the sentences. Use the Present Perfect or the Past Simple.

Helen: That's a nice tennis racket. Is it new?

Andy: No, (I/have) _____ it for about a year, but (I/not play) _____ with it very much. (I/buy) _____ it in Florida.

Helen: When (you/go) _____ to America?

Andy: (I/go) _____ there with my family in the spring.

Helen: What was it like?

Andy: Great! (I/stay) _____ with my penfriend.

Helen: Is your penfriend American?

Andy: Yes. (I/have) _____ an American penfriend for two years. (he/come) _____ to England last summer.

Helen: (I/not meet) _____ him.

Andy: No, (you/be) _____ on holiday in Turkey.

13. Choose the correct form of the verb.

1. We went/ 've been to the seaside last summer.
2. I finished / 've finished my homework. Can I go out now?
3. I was /'ve been ill three months ago.
4. Have you been / Did you to the shop? I need some stamps.
5. My hobby is fishing. I've caught / caught a lot of fish.
6. Jenny is in Oxford today, but she was /has been in London yesterday.
7. I played /'ve played basketball when I was younger, but I don't play now.
8. I've already seen / already saw 'Shrek'.
9. Julie has been / was ill since Tuesday.
10. I didn't see / haven't seen Josh since 1998.
11. We've stayed / stayed at our grandparents for three days. We arrived home yesterday.

12. The dog went / has gone to sleep an hour ago.
13. I had / 've had a cat for two years. Its name is Willis.
14. I've waited / waited for a bus for twenty minutes. Then I decided to walk.

Тема 5. Підготовка до участі в міжнародних наукових конференціях

Практичні заняття 12,13

Мета: навчитися готувати тези доповідей, розробляти презентації до доповідей та виступати на наукових конференціях; розвивати мовленнєві навички спілкування, читання з метою пошуку інформації.

План:

1. Особливості підготовки тез і виступів на міжнародних конференціях. Обговорення основних положень дослідження.
2. Написання наукових пропозицій дослідження (research proposal), укладання анотації (research abstract), особливості роботи над ними.
3. Створення мультимедійних презентацій для доповіді іноземною мовою.
4. Написання доповіді іноземною мовою для презентації на міжнародній конференції.
5. Повсякденне спілкування під час конференцій. Обговорення сучасного стану досліджуваних проблем англійською мовою.

Тематичний матеріал

Тези – це лаконічно сформульовані аргументи і твердження, які потрібно довести і обґрунтувати. Тези коротко узагальнюють інформацію, розкривають суть роботи, знайомлять слухачів з концепцією, основними ідеями, науковою позицією. Процес підготовки наукової доповіді як особливого виду інтелектуальної навчальної діяльності проходить через п'ять етапів: 1) планування; 2) складання чорнового варіанту; 3) перегляд і переробка (корекція) змісту написаного, вивірення стилю письма; 4) підготовка остаточного варіанту тексту, форматування його складових частин; 5) редагування і правка.

На етапі планування студенти визначаються з предметом свого дослідження і обґрунтовують його актуальність, складають план майбутньої доповіді, формулюють мету і ставлять завдання для її реалізації. Далі студентам необхідно знайти та прочитати релевантну літературу, опрацювати інформацію в мережі Інтернет, зібрати і проаналізувати статистичні дані, інтерпретувати результати спостережень, опитувань, експериментів, узагальнити власний досвід.

На наступному етапі проходить написання чорнового варіанту тексту, відбувається систематизація зібраної інформації та формулюються попередні положення, які ляжуть в основу дослідження.

На третьому етапі реалізації письмової доповіді відбувається ретельний аналіз та корекція викладеного у чорновому варіанті матеріалу, проходить уточнення фактологічної інформації, перевіряється дотримання наукового стилю викладу свого дослідження. Передостанній етап написання доповіді має

на меті складання всіх частин тексту у єдине ціле, щоб досягти логічної та стилістичної завершеності. На завершальному етапі редагування і правки доповіді студенти повинні зосередитись на корегуванні технічних помилок, на виправленні окремих неточностей, на вивірненні цитат і відповідності посилань, на виборі доцільних способів оформлення роботи.

Для вичитки остаточного варіанта доповіді варто залучити сторонніх осіб, які можуть критично оцінити створений текст, запитують його ймовірні вади і неточності, запропонують свої ідеї щодо покращення змісту і форми цього писемного продукту. Така інтерактивна діяльність може якісно покращити текст, зробити його більш чітким, змістовним, логічним і послідовним.

Структурно доповідь складається із вступу, основної частини та висновків. Вступна частина містить обґрунтування проблеми, вказує на методологію збору й обробки інформації, орієнтує читача на очікувані результати дослідження. Образно кажучи, вступ до доповіді подає тло, на якому буде базуватися сама доповідь. Основна частина доповіді, яка може складатися з двох і більше розділів, містить логічний виклад головних ідей і гіпотез, підтверджених результатами “вторинних” і “первинних” досліджень. В цій частині аналізується інформація з першоджерел, використовуються засоби візуалізації у формі таблиць, діаграм тощо. У висновках підсумовуються результати дослідження, дається оцінка роботи, пропонуються рекомендації. Завершує доповідь список використаної літератури, який має бути оформлений згідно встановлених стандартів.

Написання наукових доповідей англійською мовою у відповідності до зазначених вище положень повинно, на нашу думку, позитивно вплинути на формування загальнонаукового світогляду студентів і їхньої професійної ерудиції, дозволить їм накопичити певний багаж знань зі спеціальності, задовільнить пізнавальні інтереси і відповідатиме їхнім потребам у плані іншомовної підготовки до міжкультурної ділової комунікації.

Написані студентами доповіді презентуються під час виступів на студентських наукових конференціях, тому так звані презентаційні вміння є важливими для молодих науковців. Для проведення ефективної презентації доповідач повинен вміти проаналізувати аудиторію слухачів і бути здатним знайти психологічний контакт з кожним учасником конференції, відчути реакцію слухачів на розуміння і сприймання інформації, яка доповідається, підготуватися до позитивної і можливої негативної оцінки самого матеріалу і/або його усної презентації.

Власне презентація наукової доповіді повинна мати чітку структуру і проходити згідно певного порядку. У вступній частині доповідач має привітатися з аудиторією, оголосити тему доповіді, коротко описати її головні частини, пояснити правила подачі запитань. В основній частині презентації аналізуються результати дослідження, акцентуються основні положення, узагальнюються факти, аргументуються висновки. В заключній частині виступу

доповідач підсумовує сказане, виділяє ключові моменти, дякує присутнім за увагу і переходить до відповідей на запитання, якщо такі будуть.

Термін «анотація» латинського походження, який перекладається як «примітка». Анотація – це коротка, стисла характеристика тексту з перерахуванням основних питань дослідження, дисертації, статті тощо. Вона повинна дати читачеві уявлення про зміст, структуру й призначення основного матеріалу. Анотація пришвидшує роботу з текстом, тому що включає в себе короткий зміст самого тексту й допомагає визначитися в подальшій роботі з ним. Завдяки анотації читач ознайомлюється з тематикою тексту, його актуальністю та головною ідеєю. Ці дані допоможуть людині вирішити, потрібно їй далі опрацьовувати цей текст чи ні. Важливим завданням автора наукової анотації є передача загального змісту публікації. І якщо він прагне досягти цього, йому знадобиться скористатися стисненням матеріалу. Проте стиснення допустиме лише тоді, коли в тексті є достатня кількість інформації. Найбільш об'ємне стиснення спостерігається саме в анотаціях і рефератах статей, дисертацій та інших документів науково-технічної спрямованості. Залежно від мети комунікації анотації бувають описовими, довідковими, реферативними, рекомендаційними і критичними. За охопленням змісту анотованого тексту розрізняють анотації загальні, які характеризують документ в цілому, і спеціалізовані, що розкривають документ лише в окремих аспектах. Вони можуть бути короткими, що складаються з декількох слів або невеликих фраз, і розгорнутими – обсягом 600–1000 друкованих знаків. Рекомендований обсяг анотації становить приблизно 700–800 друкованих знаків із пробілами й символами.

Анотації, представлені в складі наукової статті, належать до реферативних різновидів анотацій, мета яких полягає в тому, щоб привернути увагу фахівців до викладеного матеріалу, зрозуміти коло проблем тексту публікації, а також допомогти вирішити, чи відповідає ця робота професійним інтересам читача. Анотація вказує на ту інформацію, яка буде відтворена в основному тексті, не даючи детального послідовного опису змісту першоджерела. Анотація, яка випереджає наукову статтю, повинна мати певну композиційну структуру. Наприклад, у рекомендаціях Європейської асоціації наукових редакторів (European Association of Science Editors) для авторів і перекладачів наукових статей запропоновано таку композиційну структуру: 1. Background (актуальність дослідження); 2. Objectives (цілі дослідження); 3. Methods (методи дослідження); 4. Results (результати дослідження); 5. Conclusions (висновки); 6. Final Conclusions (теоретична і практична значущість дослідження). Зазвичай анотація являє собою один абзац. Однак у ході спостереження були виявлені анотації, які складаються з двох і навіть трьох абзаців. Можливо, це пояснюється обсягом і багатоаспектністю представлених результатів досліджень або вимогами до анотації редакції конкретного наукового видання. Обсяг кожного композиційного блоку анотації також багато в чому є індивідуальним. Так само й порядок композиційних блоків в анотації також може варіюватися. Загалом на матеріалі опрацьованих публікацій можна

зробити висновок, що в складі звичайної анотації представлено об'єкт і предмет наукового дослідження, методи і результати дослідження. Варіативними елементами анотації можуть бути: актуальність, мета дослідження, висновки, теоретична й практична значущість дослідження, відомості про представлені в статті додаткові матеріали. Ці структурні елементи дуже часто мають лексичні та граматичні кліше.

Практичні завдання

1.Опрацювати англомовні наукові тези доповіді; підготувати усне резюме прочитаного тексту; укласти словник нових лексичних одиниць, виокремити наукові терміни.

O.Y. VINSKA, V.V.TOKAR

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
Kyiv, Ukraine

AGONIZING BANKING SYSTEM IN UKRAINE: CONSEQUENCES OF SO-CALLED STABILIZATION MEASURES

Ukraine has been in top news of the global media during the last three years, posed as a victim of Russian invasion, with weakened economy and divided society, needing massive foreign financial and political support. No doubts that Russian aggression was the main cause and trigger of Ukraine's GDP collapse from \$183.31 bln in 2013 to \$90.615 bln in 2015. However, it is obvious that the Russian Federation by any means is not the only reason for more than threefold devaluation of Ukrainian national currency (hryvna), widespread poverty, corruption and nepotism. As of February 2017, "Purification of the banking sector of Ukraine" organized by the National Bank of Ukraine resulted in 32 liquidated banks, 84 banks undergoing liquidation, 4 banks under governmental supervision. According to our calculations, as of November 2015, such measures directly caused approximately 62 thousand bankruptcies of medium and small businesses and increased unemployment by 340 thousand [5, p. 311]. Paying bills in Ukraine has turned into Russian roulette: nobody can guarantee that your payment will go through the banking system. Even if you have a receipt that you have already paid your bills, you will have to pay them again, because your transaction has happened to be in a problem bank. Ukrainian legislation provides only an equivalent of less than \$8K state insurance of deposits for citizens, and almost zero compensation chances for business entities' accounts or failed transactions of both physical and juridical persons. The 140th place of Ukraine (out of 140) for Soundness of Banks rank in the Global Competitiveness Report adequately reflects the ongoing disaster and imitation of reforms in the national banking sector. The revelation of e-declarations of Ukrainian governmental officers and politicians colored the current situation with grave and ironic tones. Almost all of them, including President, the Head of National Bank of Ukraine, coalition and opposition leaders, show no trust in the Ukrainian banking system and prefer to keep money in US cash.

The reputation loss is difficult to calculate. The ordinary people, who lost their money in collapsed commercial banks, are in despair; others are pessimistic as well,

preferring to keep money in cash at home or in banking deposit boxes, and one can hardly find a free one in Kyiv now. Trust is the only anchor of modern banking systems, so, if trust vanishes, banking system perishes and national economy falls apart as a result. Unfortunately, the top managers of the National Bank of Ukraine seem to have never heard of this truism.

2. Підготувати англомовні тези на наукову конференцію на тему власного магістерського дослідження.

Граматичні завдання

1. Поставте дієслова в дужках в Present Perfect.

1. He _____ (finish) training.
2. She _____ (score) twenty points in the match.
3. We _____ (watch) all the Champions League matches this season.
4. That's amazing! She _____ (run) fifteen kilometers this morning!
5. She _____ (buy) some really nice rollerblades!
6. Oh, no! I _____ (lose) my money!
7. My mum _____ (write) shopping list. It's on the kitchen table.
8. Dad, you _____ (eat) my biscuit!
9. I'm tired. I _____ (watch) three X-Files videos.
10. Hurry up! They _____ (start) the film!
11. Mary _____ (study) hard this year, so she'll pass her exams.
12. Oh no! She _____ (drop) the plate!
13. The garden is very green. It _____ (rain) a lot this month.
14. These are my favourite trousers. I _____ (have) them for five years.
15. Tom's my best friend. I _____ (know) him for three years.
16. They _____ (live) in Miami for two years.
17. Jo has earache. He _____ (have) it since 7 o'clock.
18. Brad _____ (live) in Chicago since 1998.

2. Поставте дієслова в дужках в Present Perfect negative.

1. I _____ (not clean) my football boots.
2. They _____ (not start) their meal.
3. I _____ (not do) my homework.
4. He _____ (not win) all his matches this year.
5. My brother and I _____ (not see) any films this week.
6. It's my birthday party today. I _____ (not invite) many people.
7. He _____ (not wash) his hands. They're very dirty.
8. Mum's really angry. We _____ (not tidy) our room!
9. I can't play with my friends this evening. I _____ (not finish) my homework.
10. I _____ (not visit) New York for three years.
11. Where's Alison? We _____ (not see) her since yesterday.
12. Dad _____ (not take) a holiday since last August.
13. John _____ (not play) the violin since he was at school.

3. У листі є 4 помилки на використання for і since. Знайдіть і виправте їх. These are some sentences from Nigel's letter home from Africa. He has made four mistakes in using 'for' and 'since'. Correct his mistakes.

Dear Mum and Dad,

I've lived in Africa since two weeks and I love it! Africa is beautiful! I haven't travelled to any faraway place for last summer. I'm so happy now!

I've already seen Mr. Rambler. He is working for WWF here and taking photos of wild animals. I haven't seen any lions yet. I think I'll see them later.

Thank you for the trip. I've dreamed of Kenya for my childhood. I haven't seen you since ages! I miss you so much!

Love, Nigel.

4. Доповніть пропозиції словами for або since. Complete the sentences. Use for or since.

1. I've lived in Washington _____ 1997.
2. Ben has studied English _____ three years.
3. They haven't visited their grandparents _____ months.
4. Julie's ill. She's been in bed _____ Tuesday.
5. My dad has had his car _____ sixteen.
6. It's been ten years _____ we moved to Oxford.

5. Користуючись опорними словами, а також словами for і since складіть пропозиції в Present Perfect Simple.

1. Kate/be/in bed/a long time.
2. She / not eat / anything / this morning.
3. She / not see / her friends / a week.
4. She / stay / at home / Tuesday.
5. She / have / a red nose / three days.
6. She / not play / basketball / last weekend.
7. She / not do / any school work / Monday.

6. Доповніть діалог питаннями і відповідями в Present Perfect.

Reporter: (you do) Have you done a lot of training this year?

Trish: Yes, I have. I have trained six times a week all year.

Reporter: Who _____ (1 you train) with?

Trish: With my coach, and the team.

Reporter: Where _____ (2 you play) this year?

Trish: Mostly in Britain. But we've also travelled to Holland.

Reporter : _____ (3 you win) many matches?

Trish: Yes, we (4) _____ .

Reporter: And how many matches _____ (5 you lose)?

Trish: Only three.

Reporter: That's great. _____ (6 you have) any injuries?

Trish: No, I _____ (7) _____ .

Reporter: Thanks, Trish, and good luck.

7. Заповніть лист Джейн дієсловами в Present Perfect. Complete Jane's letter to her American friend. Use the Present Perfect Tense.

Dear Amy

I _____ (1 not have) a letter from you for a long time. _____ (2 you lose) my address? I bought the new Steps CD at the weekend. I _____ (3 already listen) to it. _____ (4 you hear) it yet? It's brilliant. There's a new video too, but I _____ (5 not see) it yet.

School is going OK. I _____ (6 just finish) some exams, but the holidays _____ (7 not start) yet. We're going to Ireland. I _____ (8 never be) there.

Write soon with your news.

Love

Jane

8. Нік готується до подорожі. Він збирається відвідати бабусю. Ознайомтеся зі списком справ, які Нік планує зробити до від'їзду. Напишіть, що він вже зробив, а що ні. Використовуйте already та yet.

Nick is getting ready to travel. He is going to visit his Granny. Read the list of things he must do before travelling. Write what he has done and what he hasn't done.

Things to do

to pack the suitcases (+), to water the flowers (+), to take my library book back, to say 'good-bye' to Nigel (+), to clean my shoes, to call Granny (+), to buy some food and drinks (+), to clean the parrot's cage, to change the water for the fish, to buy a present for Granny (+).

Тема 6. Етапи проведення наукового дослідження міжнародного рівня.

Практичні заняття 14,15

Мета: ознайомитись із правилами написання наукових текстів, складанням таблиць та графічного матеріалу при проведенні наукового дослідження англійською мовою

План:

1. Викладення наукових даних. Написання наукових текстів. Використання сталих зворотів. Використання типових фраз під час перекладу.

2. Правила складання таблиць. Опис табличних даних. Переклад таблиць та їх назв. Особливості перекладу опису таблиць з англійської на рідну мову.

3. Графічне представлення матеріалів. Текстовий опис графіків, діаграм, малюнків і фотографій. Особливості перекладу підписів графічного представлення матеріалу з англійської на рідну мову. Особливості перекладу

опису графічного матеріалу. Особливості аналізу графічного матеріалу англійською мовою. Складання опису таблиць, діаграм і малюнків англійською мовою.

Тематичний матеріал

Наукове дослідження – один з видів пізнавальної діяльності, який являє собою процес вироблення нових наукових знань.

На сучасному етапі розвитку науки інформаційний потік, що реалізується у вигляді дисциплінарного корпусу текстів, вибагливо вимагає формування в учасника наукового спілкування (чи то читач, чи автор) певних методичних навичок роботи з науковим текстом.

Науково–технічні тексти характеризуються особливим стилем, який відрізняє їх від інших типів текстів. При перекладі таких текстів ця особливість створює додаткові труднощі та проблеми. Серед лексичних труднощів науково–технічного перекладу В.І.Карабан виокремлює "багатозначність слів (термінів) та вибір адекватного словникового відповідника або варіанту перекладу слова (терміна), особливості вживання загальнонародних слів в науково–технічних текстах, правильне застосування того чи іншого способу перекладу лексики. визначення межі припустимості перекладацьких лексичних трансформацій, переклад термінів–неологізмів, аббревіатур, такі "фальшиві друзі" перекладача, як псевдоінтернаціоналізми. лексикалізовані форми множини іменників та терміни–омоніми, етноспецифічна лексика і етнонаціональна варіантність термінів, іншомовні слова і терміни в англійських науково–технічних текстах, різного роду власні імена і назви (фірм, установ і організацій) тощо".

До граматичних відмінностей автор відносить особливості граматичної будови мови, форми і традиції письмового наукового мовлення. "Так, в англійських фахових текстах значно частіше, ніж в українських, вживаються форми пасивного стану та неособові форми дієслова, дієприкметникові звороти й специфічні синтаксичні конструкції, особові займенники першої особи однини та одночленні інфінітивні й номінативні речення тощо".

Основна складність перекладу науково–технічних текстів, а саме переклад термінів, полягає у розкритті та передачі засобами української мови іншомовних реалій. Було би невірним говорити про переклад термінів як таких. Обов'язковою умовою повноцінного перекладу будь–якого спеціального тексту, особливо науково–технічного, – повне розуміння його перекладачем. Механічне заучування термінів, без проникнення у їх сутність, без знання самих явищ, процесів та механізмів, про які йдеться в оригіналі, може призвести до грубих помилок у перекладі. Перекладач повинен детально вивчити ту область науки і техніки, в якій він працює. Тільки тоді він зможе сміливо користуватися відповідними термінологічними словниками. Однак, у спеціальному тексті нерідко буває елемент новизни, який є особливо цікавим для читача, але пов'язаний із вживанням нових термінів, ще не зафіксованих у

словниках. Зрозуміло, що такі випадки можуть створювати серйозні проблеми для перекладача.

Основна умова подолання цієї труднощі полягає у детальному аналізі описуваного явища і передачі його термінами, що вже є ustalеними в науці. Актуальні наукові проблеми, найновіші технічні винаходи і відкриття висвітлюються у друкованих виданнях і перш за все – у періодичних виданнях, до яких і повинен звертатися перекладач. Велику допомогу може надати тут консультація фахівця в даній галузі.

Спочатку необхідно точно встановити, у чому полягає описувана в іноземномовному перекладі проблема і в чому полягають проблеми її викладу в перекладі. Як уже вказувалося, проблема може полягати в описі нових процесів або найновішої апаратури. Перекладач повинен уважно співставити усі випадки вживання 33 нових термінів або місць, які важко передаються засобами української мови, щоб із загального змісту тексту скласти собі чітке уявлення про описувану проблему.

Будь-який науковий текст характеризується певною повторюваністю термінів. Тому для правильної передачі значення незнайомого і відсутнього у словниках терміна або термінологічного сполучення дуже важливо врахувати і співставити всі випадки його вживання в даному тексті і лише після цього спробувати в'яснити значення терміну шляхом ознайомлення із спеціальною літературою з даного питання.

Велику допомогу перекладачеві може надати уже існуюча перекладна література з даного питання, особливо якщо є можливість порівняти оригінал і переклад. Складність перекладу наукових текстів пов'язана з особливостями перекладу наукової термінології. Переклад наукових текстів потребує значно довшого часу виконання ніж звичайний текст відповідного об'єму. Перекладач повинен розібратись не лише із особливостями стилістики та викладу, але й достеменно зрозуміти й передати суть понять.

Особливо необхідно чітко дотримуватись вимог щодо оформлення та перекладу таблиць, рисунків, діаграм у наукових дослідженнях. Таблиці і рисунки – розміщуються у колонках (невеликі) або на всю ширину сторінки (більші), дуже великі і широкі – в альбомній орієнтації на всю висоту сторінки (рисунки як виняток, з можливим переносом на наступну сторінку – на розвороті (парна і непарна сторінки, портретна чи альбомна орієнтація)). Для переходу від 2-х колонок до одної перед і після таблиці чи рисунка вставляється розрив – початок нового розділу на біжучій сторінці.

Набір таблиць. Таблиці мають дати читачеві відомості в наочній і дохідливій формі, повинні бути складені лаконічно, зрозуміло і містити мінімальні дані, потрібні для ілюстрування тексту статті. Таблиця має бути надрукована по можливості якомога ближче до першого посилання на неї в тексті. Таблиці набираються в Microsoft Word таким чином. Порожній рядок (або рядок з розривом – початком нового розділу).

Наступний рядок – Таблиця 1 (Table 1): стиль звичайний (шрифт TNR, розмір 10 pt, курсив), вирівнювання по правому краю. Наступний рядок (рядки)

– Назва таблиці: шрифт TNR, розмір 10 pt, напівжирний, вирівнювання по центру, інтервал перед – 0 пт., після – 6 пт. Наступний рядок (рядки) – Назва таблиці англійською мовою. Текст і заголовки граф таблиці набирають основним шрифтом 10 pt з вирівнюванням посередині відповідних граф. Після самої таблиці – порожній рядок (або рядок з розривом – початком нового розділу). У разі розміщення однієї таблиці на декількох сторінках над її продовженнями/закінченням вказується відповідно Продовження/Закінчення табл. 1. Шапку таблиці та номери стовпців необхідно повторювати на кожній сторінці даної таблиці.

Якщо таблиця (чи рисунок) у тексті тільки одна, слів Таблиця 1 (Table 1), Рис. 1. (Fig. 1.) не пишеться, посилання у тексті таке – див. рисунок (див. таблицю).

Практичні завдання

1. Визначити відмінності у застосуванні термінів «таблиця» та «рисунок» (table, matrix, tabular, chart, non-scheduled, drawing, sand, pictures, figures, designs, paintings). Зробити переклад.

These tables and figures will appear in the final publication of the 1998 Major Review of Strategies and Policies.

In addition to learning to read visual material like tables and figures, many schoolchildren learned how to write and draw in graphic patterns that made their notes more accessible and easier to access.

Tables and drawings (as objects) are inserted into the text; they should be entitled.

An explanation and analysis of the tables and figures should be provided in the text.

All files are received and dispatched according to your formatting requirements. and UN table and figure numbers:

On the other hand, when working with spreadsheets and drawings you will be able to use all of the fonts that can be either printed or shown on the screen.

Agrees upon further harmonization in the presentation of financial information in the tables and figures to be reflected in the biennial support budgets 2010-2011, of the respective organizations.

As we can see from the Table 3 and Diagram 3, if the hypothesis about connection between GGS and the quantities of the large half-axes is correct, another planets - with cycles of 346,440, 530,617, 699,777 years and more - should exist behind Pluto.

2. Прочитати та перекласти аутентичний англomовний текст

About Programme Erasmus+

The new Erasmus+ programme aims to support actions in the fields of Education, Training, Youth and Sport for the period 2014-2020.

Erasmus+ replaces seven programmes bringing together:

- the Lifelong Learning Programme (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Jean Monnet and Grundtvig);
- the Youth in Action programme;
- five international cooperation programmes (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, the programme for cooperation with industrialised countries);
- the new sport action.

Erasmus + provides grants for a wide range of actions and activities in the fields of education, training, youth and sport. The programme gives opportunities to students, trainees, staff and volunteers to spend a period abroad to increase their skills and employability. It supports organisations to work in transnational partnership and to share innovative practices in the fields of education, training and youth. The new sport action will support grassroots projects and cross-border challenges such as combating match-fixing, doping, violence and racism.

The actions of the Erasmus + programme are divided into decentralised actions and centralised actions. The decentralised actions are managed in each programme country by National Agencies that are appointed by their national authorities. The centralised actions are managed at a European level by the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA) located in Brussels.

The ERASMUS+ programme aims to boost skills and employability, as well as modernising Education, Training, and Youth work. The seven year programme will have a budget of €14.7 billion; a 40% increase compared to current spending levels, reflecting the EU's commitment to investing in these areas.

ERASMUS+ will provide opportunities for over 4 million Europeans to study, train, gain work experience and volunteer abroad.

ERASMUS+ will support transnational partnerships among Education, Training, and Youth institutions and organisations to foster cooperation and bridge the worlds of Education and work in order to tackle the skills gaps we are facing in Europe.

It will also support national efforts to modernise Education, Training, and Youth systems. In the field of Sport, there will be support for grassroots projects and cross-border challenges such as combating match-fixing, doping, violence and racism.

The International dimension of Erasmus+ opens cooperation between Programme Countries and Partner Countries.

34 Programme Countries: 28 EU Member States; Iceland, Liechtenstein and Norway; Turkey, the former Yugoslav Republic of Macedonia, Serbia.

Over 150 Partner Countries*: Eastern Partnership countries - Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Moldova, territory of Ukraine - as recognized by International Law; Southern Mediterranean countries - Algeria, Egypt, Israel, Jordan, Lebanon, Libya, Morocco, Palestine, Syria, Tunisia; Western Balkans - Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Montenegro; territory of Russian Federation as recognised by the International Law; Central Asia: Kazakstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan; Latin America; South Africa; ACP Countries; Industrialized Countries.

3. Оберіть правильну відповідь

Which is a signal word for simple present?

a. now b. last Monday c. often

I _____ a new bike yesterday.

a. buy b. buyed c. bought

Did she _____ the message?

a. become b. get c. got

Stop shouting! They _____ in the next room.

a. are working b. work c. works

Our children enjoy this garden. _____ it every day.

a. They visit b. Visit they do c. Visit they

This soup is too spicy. _____ so much pepper?

a. Why the cook did use b. Why the cook use c. Why the cook used d. Why did the cook use

I haven't been to London _____ three years.

a. for b. since c. in

My father _____ all his life at this office.

a. was working b. has been worked c. has worked

He _____ his work before I came.

a. has done b. did c. had done

He _____ this translation for an hour already but he has not finished it yet

a. has been doing b. has done c. had done

I _____ the washing up when the phone rang.

a. am doing b. had been doing c. was doing

If we _____ him he will take us there.

a. asked b. will ask c. ask

He will see you as soon as Mr. Brown _____

a. leaves b. will leave c. is leaving

He could _____ ill, if he hadn't taken the medicine.

a. have fallen b. fall c. fell

This time next week I'll probably _____ on a beautiful beach.

a. lie b. lye c. be lying

We're late. I think the film will already _____ by the time we get to the cinema.

a. start b. be starting c. have started

When we got back from the holiday we found out that our house _____

a. was broken into b. had been broken into c. was being broken into

The room _____ cleaned when I arrived.

a. was being b. was c. has been

Jim didn't know about the change of plans. He _____

a. has not been told b. hadn't been told c. will not be told

Unless it _____ considerably altered, the offer will not be accepted.

a. is b. will be c. won't be

Тема 7. Особливості написання наукових статей іноземною мовою.

Практичні заняття 16,17

Мета: навчитися якісно написати англійською мовою назву своєї наукової статті та анотацію і резюме до неї; проаналізувати способи передачі англійською мовою типових кліше, поширених у вітчизняному академічному письмі.

План:

1. Приклади наукових статей іноземною мовою з провідних світових журналів. Перегляд іноземних сайтів наукового спрямування. Підбір формату статті іноземною мовою.
2. Написання анотації до статті. Написання наукової статті. Складання таблиць і діаграм, їх опис.

Тематичний матеріал

Розглянемо особливості написання наукового дослідження у вигляді наукової статті англійською мовою. Українському «наукова стаття» відповідають англійські research article, research paper, study, інколи зустрічаються сполучення scientific paper, scientific article. Найчастіше англійськомовні автори послуговуються однослівними термінами article або paper, які в цьому значенні можна вважати абсолютними синонімами. Говорячи про конкретну (у тому числі про свою) статтю, слід додавати означений артикль: the paper, the article; можливий варіант – this article, this study. Сполучення our article є неприпустимим. Слово широкої семантики work може означати різні види наукової продукції – book, monography, paper, report (доповідь), survey, review (огляд). Нескромно вживати слово work, говорячи про свою статтю, але воно цілком доречне, коли йдеться про роботи інших, видатних вчених, наприклад: the importance of Hegel's works. Передаючи англійською мовою слово “дослідження”, зважайте на те, що research – це радше “науководослідницька діяльність”, а у значенні “стаття” (конкретне дослідження) доцільніше слово study. Нагадуємо, що слово research не має множини. Про стан дослідження даної теми можна повідомити під рубрикою “The state of theme research”. Виразу “попередні дослідження за темою (аналіз останніх досліджень)” відповідають англійські research publications або previous research. “Огляд літератури” перекладаємо “the literature review”. Якщо якась проблема недостатньо висвітлена в наукових публікаціях, говорять про “the gap in the literature”. Популярне серед наших авторів слово scientist найчастіше вживається у значенні “науковець, який має справу з природничими або точними науками”. Термін researcher придатний для позначення науковця, що працює в будь-якій галузі. Словом scholar називають видатних учених: Juri Lotman, a renowned Russian-Estonian scholar of semiotics and cultural theory.

Про предмет наукового дослідження можна повідомити за допомогою дієслів describe, explore, study, investigate, examine, consider, analyze, discuss,

inquire into тощо. Ці слова є синонімами, але кожне з них має свої відтінки значення.

Analyze – досліджувати, вивчати, аналізувати.

Consider – вивчати, розглядати, обговорювати.

Describe – описувати, давати опис.

Discuss – обговорювати, описувати (з елементом полеміки).

Examine – окрім “вивчати, досліджувати”, означає “розглядати, уважно оглядати, перевіряти” (“сторінку за сторінкою, речення за реченням”).

Explore, inquire into – підкреслюють ретельність дослідження.

Investigate – має співзначення “розслідувати причини; розслідувати, щоб потім скласти звіт”.

Outline – коротко описувати, описувати (у загальних рисах), окреслити.

Report – повідомляти. Study – має найбільш широке вживання і означає “вивчати, досліджувати”. Перекладаючи анотацію (резюме) своєї статті англійською мовою, не намагайтеся сліпо копіювати структуру українських речень і прийнятий у нас стиль наукового викладу. У нас користуються стандартним набором висловів на основі безособових речень і пасивного стану дієслів, наприклад: У статті розглянуто... Досліджено... Проаналізовано особливості... Вивчено... Головну увагу приділено... Зображено... Описано... Проведено дослідження... Натомість в англomовному академічному стилі безособові речення в пасивному стані не так поширені. Повідомлення про дослідження частіше персоніфікується, тобто з’являється назва діяча (the author або the paper/article). Наведемо два приклади з оригінальних англomовних текстів. – The paper studies some aspects of the neglected work of Alfred Weber, younger brother of the vastly better appreciated Max Weber. (Розглянуто деякі аспекти призабутих праць Альфреда Вебера, молодшого брата широко відомого Макса Вебера). – The author examines the relationship between the percentage of migrants to the US which were apprehended by the police and the level of corruption in migrants’ origin countries. (Досліджено взаємовідношення між часткою мігрантів до США, затриманих поліцією, та рівнем корупції у країнах, з яких вони приїхали). – This paper reports on research into sociolinguistic choice in Catalan and Irish advertising texts, using a corpus of texts from a range of media (radio, television, print, Internet). (Тема статті – дослідження соціолінгвістичного вибору в рекламних текстах каталанською та ірландською мовами: на матеріалі

текстів ЗМІ (радіо, телебачення, друкована продукція, Інтернет). – The current study investigates the relationship between ... (У цій статті розглянуто взаємозв’язок між...). Не можна сказати, однак, що англomовні автори зовсім не вживають дієслів у пасивному стані. Речення з пасивними зворотами (частіше в середині тексту анотації) урізноманітнюють стиль викладу, наприклад: – This distinctive conception of ‘immanent transcendence’ ... is explored in this article in relation to a range of questions about ... (Ця оригінальна концепція “іманентної трансценденції” досліджується в статті у зв’язку з цілою низкою питань стосовно...). – A number of themes are considered including... (Розглянуто декілька тем, зокрема ...). Принагідно варто звернути увагу на відмінності в

порядку слів в англійському та українському реченнях (див. останній приклад). В англійській мові підмет передує присудкові, навіть якщо йдеться про нову інформацію (a number of themes). В українській мові, натомість, назва нової інформації (“декілька тем”) зсувається на кінець повідомлення.

Стаття присвячена питанням... Можливі варіанти перекладу: The article deals (is concerned) with... The paper touches upon the issue of... The study addresses the problems (issues) of ... Наприклад: The article is concerned with cultural differences among Polynesian islands. (Тема статті – культурні розбіжності серед населення островів Полінезії). Тему дослідження можна проанонсувати за допомогою виразу The research problem for this study is to describe the ...

Програми машинного перекладу підказують нашим авторам кальковані вирази The article is devoted to...; ...dedicated to ... Проте рекомендуємо зважати на те, що devote і dedicate означають “присвячувати (своє життя мистецтву, дітям тощо)”, а dedicate ще вживається тоді, коли автор присвячує свій твір кому-небудь (на знак дружби або вдячності).

Особливу увагу приділено.. Цьому кліше відповідають англійські моделі Particular (special) attention is paid to...; The paper concentrates on ...; This paper focuses on ...; The focus of this study is on ...; Extensive coverage is given to ...; Much attention is given to...; The paper deals specifically with...; The article is specifically concerned with...; with an emphasis on ...; ...is/are highlighted. Наприклад: Ecological principles are especially emphasized. (Особливу увагу приділено екологічним принципам). Перекладаючи повідомлення про предмет дослідження, зважайте на стилістичні, структурні й семантичні відмінності українських та англійських речень (окремих слів).

Актуальність, актуальний. Ці слова з арсеналу вітчизняного наукового викладу не мають однозначних відповідностей в англійській науковій літературі. “Актуальні проблеми” можна перекласти current issues, “актуальне питання” – an up-to-date issue; “актуальний напрям” – a significant trend; “ця проблема є актуальною” – this issue is currently of great interest. “Актуальність” – це significance, importance, relevance. Не рекомендуємо вживати слова actual, topical та похідні від них actuality, topicality. На значущості дослідження можна наголосити словами Of particular note is...; Of particular interest is... “На особливу увагу заслуговує...”

Мета статті. У значенні “мета дослідження” найчастіше вживаються aim і purpose, наприклад: The aim of the article is to explore...; The purpose of this study is to present...; The aim of this paper is to explicate (пояснити) a link between...; The purpose of this study is to address the problem of ...; This study has two purposes ... Англійські автори користуються й іншими засобами для повідомлення про мету дослідження, наприклад: This paper intends (“має намір”) to describe ...; The study aims (is aimed at) at ...ing... (типова помилка: directed on ...); This study is an attempt (“спроба”) to ...; The article attempts to provide an overview of ...; This study is designed to ...; The research problem for this study is to describe the ...; The primary concern of this research is to examine ...

Конкретні завдання називають objectives (specific objectives): The specific objectives of the present study are

Методи, підходи, прийоми Method – метод Approach to – підхід до ... Technique – технічний прийом, спосіб, метод (практичного здійснення). Наприклад: quantitative “кількісний”, qualitative “якісний”, comparative “порівняльний”, descriptive “описовий”, structural-axiological, bibliometric methods, method of structural analysis; culturological, phenomenological, semiotic approaches; synthesis, classification, generalisation “узагальнення”, survey “соціологічне опитування”, virus protection techniques “способи захисту від вірусів” тощо.

Проаналізовано, запропоновано, здійснено Перекладаючи безособові звороти, що сповіщають про методи дослідження, доцільно користуватися правилами. Наприклад: Здійснено опитування (аналіз) ... – a survey (an analysis) was conducted. Проаналізовано ... – ... was analysed; the author analysed ... Виділено і проаналізовано ... – ... is/are highlighted and analysed. Наведено (запропоновано) аналіз ... – The article provides (offers) an analysis of ...; The article provides a detailed examination of ... Проаналізовано особливості... – characteristic (specific, distinctive) features of ... are analyzed; The author analyzes ... (presents/provides an analysis of ...). Детально описано – ... is/are described in detail.

Про результати дослідження слід повідомляти чітко, стисло, по суті. Уникайте невизначених, “загальних” слів на кшталт very, significant. Не можна повторювати текст інших частин анотації резюме, наприклад: The article aims to analyse the versatile perception of football fanaticism ...; The paper presents the works of well-known scientists... – Перший приклад запозичено з повідомлення про мету, а другий – про предмет дослідження. Не зовсім зрозуміло, навіщо тут слово versatile “багатосторонній, універсальний”; можливо, автор мав на увазі common “поширений”. Замість presents доцільніше, мабуть, було б considers...; presents an overview of ... Від так званого “скромного ми” (We have defined ...) краще утриматися. Не обов’язково писати The author comes to the conclusion that ... “автор доходить висновку, що...”. Можна одразу розпочати виклад своїх висновків або скористатися одним із багатьох кліше, доречних у цій ситуації, наприклад: The author argues that... Автор вважає, що... 40 The study demonstrated (showed, revealed) ... Дослідження дозволило виявити ... The results indicate that ... Результати свідчать про те, що ... The author concludes that ... Автор доходить висновку... The study has confirmed ... Дослідження підтвердило ... It has been (was) found that ... Виявлено, що... The influence (impact, effect) of ... on ... is shown. Показано вплив... на ...

Транслітерація, Список використаних джерел (Transliteration; References). Загальні вимоги:

а) Україномовні (російськомовні) назви використаних джерел транслітерують, а не перекладають

б) Назви українських реалій (імена, прізвища, географічні назви тощо) транслітерують з українського оригіналу, а не з російського перекладу, тобто Bila Tserkva, а не Belaia Tserkov; О. Hrytsun, а не А. Gritsyn (Олексій Грицун).

в) Транслітерацію здійснюють за українською, а не російською системою.

г) Імена, що пишуться в оригіналі латиницею, внаслідок транслітерації не змінюються: З. Фрейд залишається S. Freud, а не перетворюється на невідомого Z. Freid.

д) Назви популярних творів відомих англomовних авторів слід подавати за останнім виданням мовою оригіналу, а не за перекладним виданням.

Практичні завдання

Завдання 1.

1.Перекладіть українською, звертаючи увагу на слова, виділені курсивом: a cultural studies researcher; the primary subject area; the field of research; This project will contribute to future research on similar topics; a proposal for a conference paper; Of great interest for the researchers is the phenomenon of culture shock; The title and abstract are often the only parts of a paper that are freely available online.

2.Що означає стандартне словосполучення call for papers у запрошеннях на наукову конференцію?

3.Перекладіть англійською: попередня стаття; корисна модель для здійснення етнографічних досліджень (“здійснювати дослідження” – to conduct research)

Завдання 2.

1.Перекладіть українською, звертаючи увагу на слова, виділені курсивом: The article deals with a case of using jazz as a tool for political goals during the period of global conflict between capitalism and socialism in the 1950s – 1960s; Topics such as design process models and user interfaces are highlighted.

2.Знайдіть і проаналізуйте помилки в перекладі. Запропонуйте кращий варіант: Розглядаються джерела джазового мистецтва: There are considered the origin of jazz art; Розглядаються досягнення (advances in) релігійної культури Харкова другої половини XIX ст. Reviews the achievements of Kharkov 2nd half of XIX century; Розглянуто програмне забезпечення з відкритим кодом... Considered open source software...

3.Повідомте англійською мовою про предмет дослідження Вашої (майбутньої) статті.

Завдання 3.

1.Перекладіть українською:

The aim of this article is to explain the level of religious freedom in the world by political, social and religious affiliation variables; The purpose of this paper is to highlight some of the social phenomena ...; The purpose of this study is to demonstrate the practical utility of object-oriented methods in computer graphics; The purpose of this study is twofold. First, this study will assess the ...; ... identify

the basic features of standard microprocessors; define the criteria used to evaluate network operating system.

2.Перекладіть англійською:

визначити напрями оптимізації...; визначити (виявити) переваги й недоліки ...; розкрити особливості інформаційних технологій; визначити рівень володіння (knowledge) двома офіційними мовами; визначити цільову аудиторію; зрозуміти закономірності (laws)...; визначити критерії оцінювання...

Завдання 4.

1.Перекладіть українською:

This paper, with the support of findings from a sociolinguistic Ph.D research on language attitudes towards Irish and domains of language use in Gaeltacht areas, will attempt to present the language situation in Irish speaking areas by analysing data collected through more than 300 questionnaires ...; The report is based on a survey which was subsequently used for management training in the air transport industry; ...apply the theoretical framework to case studies in internationally-operating companies delivering a mix of goods and services.

2.Перекладіть англійською:

особливу увагу приділено методам...; визначити напрями оптимізації...; здійснено методологічний огляд практичних досліджень ...

3.Повідомте англійською мовою про методи Вашого дослідження.

Завдання 5.

1. Перекладіть, звертаючи увагу на слова, виділені курсивом: The author has applied this linguistic approach to determining the sequence in which domestic plants and animals became utilized by the people of each African language family. Поясніть ужиток кожного виділеного слова.

2. Знайдіть помилки в наступних реченнях: Revealed methods of forming specific texts of Holy doors (царські врата) decorations ...; It is analysed the practical experienced of ...; It has been established specificity of several modes of museum communication.

3. Прокоментуйте стиль, виправте помилки: It is proved that thanks to media influence sport is no longer just a game.

4. Прокоментуйте релевантність цього речення в авторському резюме (анотації): It has been found that Ukrainian scientists have explored subcultures for more than one decade.

5. Поясніть різницю між двома вжитками дієслова reveal: A new study reveals the impact that video games actually have on your brain; The study revealed that more than 10% of UK firms ...

6. Перекладіть українською: ... it [the paper] seeks to draw on recent and current data to describe the impact of student choice and to identify trends, particularly with regard to the place of literature.

7. Повідомте англійською мовою про результати дослідження Вашої (майбутньої) статті.

Завдання 6.

1.Перекладіть: The research has important implications for organizations that depend upon member support, such as sports teams, educational institutions, musical groups, and charities; The article concludes by suggesting ways in which organizations can develop more effective learning capabilities for crisis events; The findings in this paper can be used in pedagogical and educational practice as well as in music criticism. –

2. Знайдіть помилки в наступному реченні: Conclusions of article can be used for justification of the necessity of humanirarian subjects studying.

3. Перекладіть англійською: Матеріали статті можуть бути використані при розробці курсів лекцій з етнопсихології.

4.Повідомте англійською мовою про практичне значення Вашого дослідження.

Завдання 7.

1.Складіть власний транслітерований список використаних джерел до своєї статті.

2.Ознайомтесь з додатками і напишіть англійською мовою назву своєї статті, анотацію та резюме.

Тема 8. Презентація власних наукових досліджень у міжнародних наукових програмах та конференціях.

Практичне заняття 18

Мета: ознайомитися із процедурою презентації власних наукових досліджень у наукових програмах та конференціях; навчитися складати особисте резюме.

План

1. Складання та подання заявок на участь у міжнародних наукових програмах. Написання тез та статей для наукових конференцій англійською мовою. Правила складання анотацій до статей.
2. Правила складання особистого резюме та CV англійською мовою. Складання мотивованого листа на одержання гранту. Формати резюме. Функціональні резюме.
3. Написання супроводжувального листа. Лист-нагадування. Лист подяки. Лист-згода. Лист-відмова. Персональне інтерв'ю.

Тематичний матеріал

Одним із основних пріоритетів є інтеграція України до Європейського дослідницького простору. Цьому сприяє двостороння міжнародна співпраця з країнами-членами ЄС, з країнами східного партнерства, участь у Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020».

Зокрема, починаючи з 2014 року і до тепер, за підсумками 446 конкурсів для 117 українських організацій-учасників програми «Горизонт 2020» передбачено фінансування у сумі 17,232 млн євро для 90 проєктів, 9 з яких координуються українськими організаціями. За цей час 1190 українських установ та організацій підготували та подали на розгляд 915 проєктних пропозицій. Загальна вартість проєктів, у яких беруть участь 117 українських організацій – 465 851 011 євро.

Вітчизняні університети та наукові установи беруть активну участь у двосторонньому науково-технічному співробітництві в рамках міжурядових угод.

Також Україна бере асоційовану участь у Програмі наукових досліджень та навчання «Євратом», Міжнародній європейській інноваційній науково-технічній програмі «EUREKA», програмі НАТО «Наука заради миру» тощо. Українські дослідницькі організації і університети співпрацюють з міжнародними організаціями та фондами, серед яких Європейська організація з ядерних досліджень (ЦЕРН), Український науково-технологічний центр (УНТЦ), Науковий комітет з антарктичних досліджень (СКАР) тощо.

Наукова сфера є однією з найбільш глобалізованих й інформація щодо результатів наукових досліджень має бути доступна українським науковцям. Українські науковці мають доступ до найпопулярніших в науковому світі ресурсів Web of Science та Scopus, які стали не просто базами наукових видань і публікацій, а й інформаційними платформами з багатьма додатковими корисними аналітичними сервісами. Важливо й те, що установи не просто отримали доступ до наукометричних ресурсів. Обидві компанії-видавці Elsevier (Scopus) та Clarivate Analytics (Web of Science), на прохання Міністерства, погодилися проводити в Києві та регіонах семінари і тренінги з питань підвищення публікаційної активності науковців, написання якісних наукових статей, пошуку наукових видань для публікацій, планування наукової кар'єри. Окремо ці компанії проведуть роботу з упорядкування профілів українських вищих навчальних закладів та наукових установ, що дозволить підвищити їхні рейтинги та видимість на світовій науковій карті.

ГОРИЗОНТ 2020

У 2015 році Україна стала асоційованим членом програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Дане членство надало українським учасникам рівноправний статус з їхніми європейськими партнерами, а також відкрило можливості впливу на формування змісту Програми.

«Горизонт 2020» – це найбільша Рамкова програма Європейського Союзу з фінансування науки та інновацій із загальним бюджетом близько 80 мільярдів євро, розрахована на 2014 – 2020 роки.

Програма сконцентрована на досягненні трьох головних завдань:

- зробити Європу привабливим місцем для першокласних науковців;
- сприяти розвитку інноваційності та конкурентноспроможності європейської промисловості й бізнесу;

- за допомогою науки вирішувати найбільш гострі питання сучасного європейського суспільства.

Відповідно до цих завдань, Програму «Горизонт 2020» поділено на три основні напрямки:

1. Передова наука, яка є відкритою для високоякісних індивідуальних та командних дослідницьких проєктів в усіх галузях знань, включаючи гуманітарні;

2. Лідерство у галузях промисловості, у яких фінансується розробка нових технологій і матеріалів, включно з ІКТ, та космічні дослідження; крім того, в межах цього напрямку доступні фінансові інструменти для впровадження інновацій у малому та середньому бізнесі;

3. Суспільні виклики, з широким спектром дослідницьких проєктів: від поліпшення якості транспорту, їжі, системи охорони здоров'я та безпеки до питань європейської ідентичності і культурної спадщини.

Українські установи, організації з кожним роком беруть все активнішу участь у програмі «Горизонт 2020».

Основні умови участі у проєктах програми «Горизонт 2020» – актуальна дослідницька тема, щонайменше два партнери з європейських країн (країни-члени ЄС або країни-асоційовані члени програми «Горизонт 2020») і заявка англійською мовою об'ємом 10-15 сторінок, залежно від типу проєкту.

НАТО

Співпраця між Україною і НАТО в науковій сфері розпочалася 1991 року. За весь час у ній взяли участь майже 1 тис українських учених.

З 2004 р. Наукова програма НАТО була замінена програмою «Наука заради миру та безпеки» (SPS). Програма збирає разом дослідників та фахівців з України і країн НАТО, які вирішують питання безпеки за допомогою наукового співробітництва. Крім застосування наукових розробок у сфері боротьби з тероризмом і новими загрозами, пріоритетними є розвиток інформаційних технологій, сфери біології клітин і біотехнології, нових матеріалів, захист довкілля та раціональне використання природних ресурсів.

Міністерство освіти і науки України є головним виконавцем низки основних заходів підпункту «Наука» щорічних національної програм співробітництва Україна – НАТО.

Ключовим механізмом забезпечення координації співробітництва між Україною та НАТО в сфері науки є Спільна робоча група (СРГ) Україна – НАТО зі співробітництва з питань науки та довкілля, яка була утворена у 2000 р. Засідання СРГ проходять раз на рік, по черзі в Брюсселі та Києві відповідно.

Станом на листопад 2019 р. виконуються понад 40 багаторічних проєктів за участю українських науково-дослідних установ загальною сумою близько 10 млн. дол. США.

Правила складання резюме

Наразі існують два терміни: resume та CV (від лат. Curriculum vitae – життєвий шлях). У нашій країні вони використовуються як синоніми для визначення поняття «резюме англійською мовою». У Європі використовують

термін CV, в США – resume. Останнім часом хитка межа між цими поняттями зовсім розмилася, і терміни CV і resume можна розцінювати як ідентичні.

Кожен документ має свою структуру, якої потрібно дотримуватися. Зазвичай розділи йдуть в такому порядку:

Personal information (особиста інформація)

У правому верхньому куті на початку резюме потрібно розмістити свою фотографію хорошої якості. Зліва від фото вкажіть основну інформацію про себе. Цей розділ складається з наступних пунктів:

Name	Ім'я та прізвище англійською мовою. Якщо у вас є закордонний паспорт, випишіть ці дані з нього буква в букву.
Address	Адреса зазвичай пишеться в такому порядку: номер будинку і назва вулиці, номер квартири, місто, поштовий індекс, країна.
Phone number	Номер телефону. Вкажіть свій номер в міжнародному форматі, адже роботодавець може дзвонити вам з іншої країни.
Marital status	Сімейний стан: заміжня / одружений (married), не має значення / неодружений (single), в розлученні (divorced).
Date of birth	Дата народження. Рекомендуємо написати місяць літерами, так як за кордоном є різні формати написання дат. Щоб не виникло плутанини, напишіть, наприклад: 6th July 1990. Пам'ятаєте, назви місяців у англійському пишуться з великої літери.
Email	Адреса електронної пошти: your.name@mail.com

У цьому ж розділі можна за бажанням вказати своє громадянство (nationality), а після електронної пошти написати інші способи зв'язку: Skype, соціальні мережі і т. п.

Objective (мета)

У цьому пункті необхідно вказати мету резюме – здобуття посади, на яку ви претендуєте. При цьому можна не просто написати, яка посада вас цікавить, а й коротко обґрунтувати, чому саме ви повинні зайняти її, які якості допоможуть вам успішно реалізувати себе на цьому місці.

Приклади написання мети в резюме англійською мовою:

Sales manager.	Менеджер з продажу.
An office accountant position in the Name company.	Посада головного бухгалтера в фірмі «Назва компанії».
A general office position with a focus on wholesaling.	Посада співробітника офісу зі спеціалізацією в оптовій торгівлі.
To contribute professional skills to achieving your company's goals as an accountant.	Внести вклад в розвиток компанії, використовуючи професійні навички бухгалтера.
To obtain employment in the field of client support that will allow me to use my ability to communicate with people and take advantage of my knowledge of English.	Отримати посаду в сфері клієнтської підтримки, що дозволить використовувати моє вміння спілкуватися з людьми і знання англійської мови.
I am seeking employment with a company where I can use my ability to communicate with people and take advantage of my knowledge of English.	Мене цікавить працевлаштування в компанії, де я зможу використовувати вміння спілкуватися з людьми з можливістю застосовувати знання англійської мови.
I am seeking a competitive and challenging environment where I can use my ability to communicate with people and take advantage of my knowledge of English.	Я шукаю перспективну і конкурентоспроможну посаду, де я зможу використовувати моє вміння спілкуватися з людьми з можливістю застосовувати знання англійської мови.
I am seeking a position in the banking sector focusing on microcredit.	Я шукаю посаду в банківській сфері зі спеціалізацією в мікрокредитування.
I want to obtain a position as an accountant in your company.	Я хотів би отримати посаду бухгалтера у вашій фірмі.

Education (освіта)

У цьому розділі потрібно написати, яку освіту ви отримали після школи і де саме. Тобто потрібно вказати повну назву навчального закладу, факультет, спеціальність і свій освітньо-кваліфікаційний рівень.

Якщо ви закінчили кілька навчальних закладів, вказуйте їх в зворотному хронологічному порядку – від останнього до першого. Подивіться приклад, як можна вказати свою освіту в резюме, якщо ви, наприклад, вчилися в коледжі і університеті:

<i>Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Economics department, Master's degree in Marketing (2003—2008)</i>	Чернівецький Національний Університет ім. Юрія Федьковича, факультет економіки, ступінь магістра з «маркетингу» (2003 – 2008)
<i>September 1999 – May 2003 Kyiv National University of Trade and Economics Marketing analyst – basic</i>	Вересень 1999 – Травень 2003 Київський національний торговельно-економічний університет Молодший спеціаліст з маркетингу

Qualifications (додаткова кваліфікація)

У цьому розділі ви можете вказати всі професійні курси, на яких ви навчалися або навчаєтесь. Якщо ви крім цього відвідували навчальні семінари або конференції, обов'язково вкажіть і цей факт:

<i>Certificate in Accounting</i>	Сертифікат бухгалтера (якщо отримали свідоцтво не в ВНЗ)
<i>Marketing Specialist courses in Lviv Marketing College, started in 2014 up to present</i>	Курси фахівців з маркетингу, Львівський Коледж Маркетингу, з 2014 і по теперішній час
<i>September — December 2014; Programming in Java courses at the Solution Training Centre, Kyiv, Ukraine</i>	Вересень – грудень 2014; Курси програмування на мові Java в навчальному центрі «Рішення», Київ, Україна

Work experience (досвід роботи)

У цьому пункті ви повинні надати потенційному роботодавцю інформацію про свій професійний досвід. Вам потрібно перерахувати всі місця роботи у зворотному хронологічному порядку, тобто від останнього до першого, вказуючи проміжок часу, коли ви працювали в цих фірмах. Крім того, вкажіть свої посадові обов'язки. Таким чином ваш потенційний роботодавець побачить, які навички ви придбали на попередніх місцях роботи. Посадові обов'язки ми радимо описувати за допомогою герундія, наприклад: *writing program codes for mobile applications* (написання програмних кодів для мобільних додатків), *preparing business plans* (підготовка бізнес-планів) і т. П.

По кожному з місць роботи необхідно вказати повну назву компанії і вашу посаду. Вкажіть також, в якій країні і в якому місті ви працювали. Ви також можете вказати рід діяльності компанії і назва відділу, в якому працювали.

Практичні завдання

1. Скласти особисте резюме англійською мовою

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Academic English. URL: http://www.humanities.manchester.ac.uk/studyskills/essentials/writing/academic_english.html
2. Academic writing skills. URL: <http://grammar.yourdictionary.com/style-and-usage/academic-writingskills.html>
3. Advice on Academic writing. URL: <http://www.writing.utoronto.ca/advice>
4. American journal of linguistics. URL: <http://www.sapub.org/journal/articles.aspx?journalid=1084>
5. Bailey Stephen Academic writing : A handbook for international students. second edition / Stephen Bailey. London&NewYork: Routledge Tailor and Francis group, 2006. 261 p. URL: https://www1.doshisha.ac.jp/~ji-ii/Bailey.Academic_Writing.pdf
6. Cambridge dictionaries online. URL: <http://dictionary.cambridge.org/>
7. English language and usage. URL: <http://english.stackexchange.com/questions/231244/linguistic-term-for-allexisting-words>
8. Inrenational journal of English and Literature. URL: <http://www.academicjournals.org/journal/IJEL>
9. International journal of Linguistics. URL: <http://www.macrothink.org/journal/index.php/ijl>
10. Literary devices / Literary terms. URL: <http://literary-devices.com>
11. Literary terms and definitions. Vocabulary. URL: https://web.cn.edu/kwheeler/lit_terms.html
12. Literary terms of high school student. URL: <http://www.vocabulary.com/lists/353266#view=notes>
13. Research Academic books and journals / [with subscribing]. URL: http://www.questia.com/offers/lp23/?refid=jg_int_se1&gclid=CKmswcDH0McCFQXicgodX9cF3A
14. Яхонтова Т.В. Основи англomовного наукового письма : Навч. посібник для студентів, аспірантів і науковців. вид. 2-ге / Т.В. Яхонтова. Львів : ПАІС, 2003. 20 с. URL: <http://ru.scribd.com/doc/86864532/610910-04AB1-Yakhontova-t-v-English-Academic-Writing#scribd>
15. Сайт Кабінету Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Борщовецька В. Особливості англійських економічних термінів у процесі професійного спілкування / В. Борщовецька // Матеріали Міжнародн. наук.- практ. конф. (Львів, 1-2 червня 2007 р.). Львів, 2007. Ч.1. С. 240 - 241.
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів усіх напрямів підготовки НУВГП з дисципліни «Іноземна мова» /О.Л. Вакуленко, Т.Б. Борисюк, Л.Є. Купчик, А.Т. Літвінчук, Н.Ф. Осецька, Рівне: НУВГП, 2014. 46 с.
3. Котловський А.М. Формування англомовної лексико-граматичної компетентності в говорінні майбутніх економістів в процесі самостійної роботи. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)»(011 Освітні, педагогічні науки).- Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка, Тернопіль, 2017.
4. Англомовні елементи наукової праці: назва, анотація, резюме: A Practical Guide to Writing Research Paper Titles, Abstracts, Summaries : навчальний посібник / Харк. держ. акад. культури ; розробники : О. С. Частник, С. В.Частник. Х. : ХДАК, 2016. 78 с.
5. Мазаракі А., Притульська Н., Мельниченко С. Інтеграція вітчизняної науки до світової через наукометричні бази даних /Вісник КНТУ. 2011. №6. С.5-12.
6. Семенчук Ю. О. Підготовка студентів-економістів до написання та презентації доповіді на наукову конференцію/ Наукові записки. Серія “Філологічна”. Випуск 23, 2012. С.292-293.
7. О. Л. Башманівський, А. В. Усатий, Н. М. Дяченко, В. В. Халін. Особливості перекладу анотацій наукових статей за допомогою вільнопоширюваних програмних продуктів / Інформаційні технології і засоби навчання, 2019, Том 69, №1. С. 198-208.
8. English for Academics/ A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 1.Cambridge University Press and British Council, 2014.
9. English for Academics/ A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 2.Cambridge University Press and British Council, 2015.
10. Edward de Chazal& Sam McCarter.Oxford EAP / A course in English for Academic Purposes. Upper-intermediate/B2, Oxford University press, 2015.
11. Michael McCarthy & Felicity O'Dell. Academic Vocabulary in Use, Cambridge University Press, 2012.

ДОДАТКИ

Приклад резюме для магістерського дослідження

РЕЗЮМЕ

На сьогоднішній день банківський прибуток є одним із найважливіших показників ефективності функціонування банку та його стабільності. У підвищенні показника прибутковості та прибутку в цілому зацікавлені всі учасники економічного процесу. Розмір банківського прибутку хвилює акціонерів, тому що він є показником отриманого доходу на інвестований акціонерами капітал. Збільшення резервів та власних коштів банку за рахунок прибутку свідчить про його стабільність. Таким чином проблематика пов'язана з управлінням прибутком банків є дуже важливою та потребує постійної розробки методів та прийомів які направлені на удосконалення управління його формуванням та розподілом.

РЕЗЮМЕ

На сегодняшний день банковская прибыль является одним из важнейших показателей эффективности функционирования банка и его стабильности. В повышении показателя доходности и прибыли в целом заинтересованы все участники экономического процесса. Размер банковской прибыли волнует акционеров, так как он является показателем полученного дохода на инвестированный акционерами капитал. Увеличение резервов и собственных средств банка за счет прибыли свидетельствует о его стабильности. Таким образом проблематика связана с управлением прибылью банков очень важна и требует постоянной разработки методов и приемов направленных на совершенствование управления его формированием и распределением.

RESUME

Bank profits is one of the most important indicators of the functioning of the bank and its stability. In raising the rate of return and profit in general interest to all members of the economic process. Size of bank earnings worries shareholders because it is an indicator of earned income on invested shareholder capital. The increase in reserves and own funds of the bank by profits is evidence of its stability. Thus the problems associated with the management of bank profits is very important and requires constant development of methods and techniques aimed at improving the management of its formation and distribution.

FEATURES OF FUNCTIONING MADIKAL INSURANCE MODEL IN POLAND

The article systematizes modern scientific approaches to understanding of the essence of the category «health insurance». An analysis of the legal framework which regulates health insurance in Ukraine, as well as the study of scientific literature has been implemented. It has determined that today we do not have a generalized approach to this concept, in particular, and in the legislation. There are three models of the healthcare system that are built on the basis of certain criteria: reach, funding, and ownership. The Polish healthcare system has been viewed and considered. The role of the National Health Insurance Fund in the Polish healthcare system has been investigated. The Fund plays the role of a «payer» in the Polish healthcare system. The indicators of the development of the health insurance market in Poland have been investigated. The dynamics of incomes and expenses indicators, as well as the structure of expenditures of the National Health Insurance Fund have been determined. The features of compulsory health insurance in Poland have been investigated, taking into account the list of persons to whom it has covered. The specifics of obtaining and using the European Health Insurance Card (EHIC), which provides the opportunity to use health services in public health facilities in other European countries while traveling, have been considered. The features of voluntary insurance in Poland has been investigated. It has been noted that private health insurance is divided into three types: substantive, complementary, supplementary. In Poland supplementary insurance is used, which in essence is «by the side» of the state and guarantees participation in the state system, but at the same time private health insurance is also used, since often the state system does not suit citizens on separate criteria. The most popular in Poland are the group policies bought by employers, the factors that have shaped the rapid development of private health insurance have been investigated. The shortcomings of the Polish health insurance system have been identified on the basis of the study of legislative and practical aspects, which should be considered, considering the possibilities of using the experience in the health insurance system for Ukraine.

Keywords: health care, medical insurance, National Health Insurance Fund, voluntary insurance, complementary insurance, private health insurance, insurance policy

UDK 65.012.7: 338.1

N. G. Metelenko

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department "Finance, Banking and Insurance" Zaporizhzhya State Engineering Academy

V. V. Fatyukha

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Finance, Banking and Insurance, Zaporizhzhya State Engineering Academy

L. I. Kirilova

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Finance, Banking and Insurance, Zaporizhzhya State Engineering Academy

O. V. Yarishko

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Finance, Banking and Insurance, Zaporizhzhya State Engineering Academy

PRACTICAL IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF FINANCIAL CONTROL IN LOSS-MAKING ENTERPRISE

Н. Г. Метеленко,

*д. е. н., проф., завідувач кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування»
Запорізької державної інженерної академії*

В. В. Фатюха,

*к. е. н., доц., кафедра «Фінанси, банківська справа та страхування» Запорізької
державної інженерної академії*

Л. І. Кирилова,

*к. е. н., доц., кафедра «Фінанси, банківська справа та страхування» Запорізької
державної інженерної академії*

О.В. Яришко,

*к. е. н., доц., кафедра «Фінанси, банківська справа та страхування» Запорізької
державної інженерної академії*

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ЗБИТКОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

In the article, as a result of the conducted research, the practical aspects of realization of the concept of financial controlling on the industrial enterprise of the electric power industry of Ukraine are highlighted. The use of financial controlling tools allowed to identify systemic problems in the enterprise by studying the trends of changes in key indicators of financial and economic activity. It is emphasized that the management potential of the enterprise is not flexible, and the competence of the highest level of management is not sufficient to address the strategic business needs and is aimed only at solving current production problems. The systemic financial

problems that need to be addressed by adjusting the financial concept are identified and substantiated.

У статті, в результаті проведеного дослідження, висвітлено практичні аспекти реалізації концепції фінансового контролінгу на промисловому підприємстві електроенергетики України. Використання інструментарію фінансового контролінгу дозволило виявити системні проблеми в діяльності підприємства шляхом дослідження тенденцій змін ключових показників фінансово – господарської діяльності. Наголошено, що управлінський потенціал підприємства є не гнучкий, а компетенція вищого рівня менеджменту не достатня для вирішення стратегічних потреб бізнесу і спрямована лише на вирішення поточних виробничих завдань. Виявлено та обґрунтовано системні фінансові проблеми, що потребують вирішення шляхом коригування фінансової концепції.

Key words: financial control, concept, financial management, financial analysis, balance of payments, assets, capital, financial results.

Ключові слова: фінансовий контролінг, концепція, фінансовий менеджмент, фінансовий аналіз, платіжний баланс, активи, капітал, фінансові результати.

Problem definition in general and its connection with important scientific or practical tasks. Scientific researches and achievements in the field of management of financial and economic activity of enterprises testify that both the theory and practice of financial management require further improvement, search of new scientific and methodical approaches in connection with significant changes and destructive phenomena taking place in economic, legal and the political environment of Ukraine. From 2014, most domestic industrial enterprises, whose portfolio of orders is 75% or higher, consists of government orders, are suffering from the problem of low capacity of production, due to the lack of government contracts, in particular, it concerns electric power companies. Under such conditions of operation, industrial enterprises require the development of effective practical measures relating to the stabilization of the financial condition by applying the concept of controlling, in particular - financial control. The instrument of financial control or controlling financial activity is very relevant for loss-making enterprises that are on the brink of a financial crisis, which can lead to bankruptcy.

The purpose of the article is to substantiate the practice of implementing the concept of financial control in the loss-making enterprise of the electric power industry, operating in the current unstable economic environment of Ukraine.

Analysis of recent research and publications. Scientific research on the use of financial controlling as an instrument for preventing bankruptcy is elucidated in the works of M.S. Pushkar and R.M. Pushkar [1], V.V. Prokhorova, A.S. Martyusheva, N.Yu. Petrusevich [2], V.G. Margosova, R.G. Horn, V.V. Vyhovskaya [3], S.V. Ivakhnenkova, O.V. Melih [4] and other native scientists. Most scientific works are

devoted, along with the further development of the theory of controlling, the study of controlling in the functional areas of enterprises. Despite scientific achievements and significant contributions to the practice of using the controlling instruments, in our opinion, due to the increase of economic instability in the domestic market environment, changes in the tax legislation, significant changes in the legislative acts on the implementation of economic activity, enterprises and further integration of Ukraine into the European Community, the methodical tools for controlling financial activity require additional development.

Presentation of the main research material. Domestic classic of theory of financial management, I.O. Blank defines financial control as a control system, which ensures concentration of control activities in the most priority areas of financial activity of the enterprise, timely detection of deviations of its actual results from the foreseen and adoption of operational management decisions that ensure its normalization [5, p. 55]. Financial control can be defined as a fundamentally new concept of financial management of the enterprise, which is aimed at ensuring its activity through optimization of management functions. Financial control, as one of the methodological systems of financial management, provides control over the formation, distribution and use of financial resources in the process of their circulation. All managerial decisions in the area of formation, distribution and use of financial resources of the enterprise are interconnected and affect the effectiveness of its activities (profit, profitability, volume of resources, which are in constant circulation, etc.).

Today, due to the fact that the environment of domestic enterprises is so variable that managers can't timely take into account and prevent the risks that accompany financial and economic activity, there are problems related to the definition of capital requirements, loading operational capacity, operational balance of cash flow plans and the like. A set of difficult predictable factors influencing financial and economic activity of the company is constantly changing and contradictory. In order to ensure timely response to negative environmental impacts, the concept of financial management of an enterprise needs to be constantly adjusted.

The subject of financial control is the microeconomic processes and phenomena in the enterprise, characterized by certain indicators - indicators in their dynamics and macroeconomic processes in the country that directly affect the economy of the enterprise. The toolbox for financial control is the systems and methods of financial analysis. The results of the use of the financial analysis toolkit for the purpose of establishing the negative tendencies of the operation of the electric power company LP "Zaporizhzhya high-voltage equipment plant Vakativ" and the Company" (hereinafter referred to as LP "ZZVA ") during 2014-2017 and adjusting the concept of financial control are given in Table 1.

The electric power company LP "ZZVA" has been producing measuring current and voltage transformers for 65 years. The strategic consumers of the products are the State Enterprise NEC "Ukrenergo" and the NNEGC "Energoatom". On the example of LP "ZZVA" it is expedient to reveal the following: the significance of the timely application of the concept of financial control to enterprise

management, the objective need not to neglect economic features of the crisis and timely response to systemic problems, the neutralization of which may not be possible in cases of irreversible destructive phenomena in the enterprise.

Table 1.

Dynamics of key indicators of financial and economic activity of LP "ZZVA" in
2014 - 2017

Key Indicators	2014 year	2015 year	2016 year	2017 year
1	2	3	4	5
Net income (revenue) from sales of products, thousand UAH.	39433	108087	68328	7009
Cost of sold products (goods, works, services), thousand UAH.	41489	79013	60078	6267
The share of the cost in net sales, %	105,21	73,1	87,93	89,41
Share of administrative expenses and sales expenses in net realizable sales	38,81	19,5	30,3	134,53
Labor Fund, thousand UAH.	18311	19452	22136	10717
Gross profit (+), loss (-), thousand UAH.	-2056	+29074	+8250	+742
Financial result of operating activities, thousand UAH.	-24164	+2401	-20718	-12031
Net loss, thousand UAH.	-21005	-2054	-25329	-23755
The share of fixed assets, %	84,4	82,8	81,4	82,4
Average annual cost of accounts payable, thousand UAH, incl.	52131	69503	85625,5	87196,5
Short-term loans of banks, thousand UAH.	20600	20356	20006	19750
Accounts payable for goods, works, services, thousand UAH.	10420	13141	15699,5	14521,5
Accounts payable on payroll calculations, thousand UAH.	5627,5	7145,5	8799,5	13489,5
Accounts payable on received advances, thousand UAH.	4742	9661,5	20223	20829
Accounts payable on insurance calculations, thousand UAH.	2741	3792,5	3736	5883
Average annual value of accounts receivable for goods, works, services, thousand UAH.	15443	15268	14893	13037
Retained earnings (uncovered loss) of past years, thousand UAH.	-48971,5	-60870,5	-74902,5	-73470

Financial and economic activity is accompanied by constant movement of cash, which ensures the receipt of funds and their spending. In order to ensure a positive balance, it is necessary to exceed the proceeds of their spending – this is an objective financial reality in any enterprise. The absence of such a positive balance of payments is a primary factor in the financial problems of the enterprise, which with high probability can lead to loss of financial autonomy, balance and bankruptcy. Important in the implementation of the concept of financial control is the establishment of interdependence between the indicators that characterize financial and economic activity. Such information is of great significance for management

decisions, but it is not sufficient to draw profound conclusions about the trends of improvement or deterioration of the enterprise. In order to develop changes in the concept of financial control, it is necessary to establish trends, identify system changes, and systematize the factors of influence on financial and economic activity, for which methods of compiling comparative tables, the definition of relative deviations, the study of structure and trends of changes in certain groups of coefficients, etc., are used.

Thus, controlling the assets of the enterprise during the research period shows that the share of non-current assets is more than 80%, which is a sign of capitalization of property; also the degree of depreciation of fixed assets is more than 60%. This approach of managers and owners to the formation of assets suggests ignoring the leadership of the existing systemic problem: catastrophically low capacity of production. There is a need to seek additional financial resources for the maintenance of fixed assets, but this goal can not be achieved due to the volatility of production and sales. The share of non - current assets, which is more than 80%, is also a sign of reduction of production and economic activity and indicates the need to optimize the structure, composition and volume of non – current assets in order to reduce the level of constant costs in the cost price of products.

From data Table 1, we see that the volume of sales in 2014 is 39433 thousand UAH, while the estimated breakeven point in 2014 was 117.5 million UAH. The decline in sales in 2014 is due to the political and economic crisis in the country. LP "ZZVA" is "product-dependent" from any fluctuations on the energy market. The absence of government orders and the absence of tender procedures virtually stop the work of the company, which took place in 2014. During 2015, volumes of production and sales were partially restored to 108087 thousand UAH, which, in terms of budgeting, allowed to obtain a positive result from operating activities (2410 thousand UAH). Obviously, in 2016, the managers of the company carried out commercial activities in such a way that the share of total costs (cost of sales, administrative costs, sales costs) exceeded the prices of sales. Such approach in management is a sign of the deliberate bringing of the enterprise to economic bankruptcy.

The purpose of financial control is, as is known, to ensure the successful long-term existence of business, maintaining the internal equilibrium and stability of the production system [1, p. 127]. The retrospective assessment of the ratio of proceeds from sales of products and total costs (total cost) to the LP "ZZVA" (Figure 1) allows us to state that the company has a systemic problem of loss-making activity for ten years (Year 2017 is not present on Figure 1 due to absence of production activity during this period).

Figure. 1. Comparison of incomes and total cost of LP "ZZVA" during 2008 – 2016

Summing up the review of income and expenses of the enterprise, it can be noted that the management potential of the LP "ZZVA" is not flexible, and the competence of the higher level of management is not sufficient to address the strategic business needs and during the last decade was only aimed at solving current production problems. The higher level of management lacks the ability to implement new strategic programs, which is a sign of its "outdated" culture and politics, as well as an overload of current affairs.

The evidence of overloading top management with current tasks is the status of accounts payable. As can be seen from Table 1, LP "ZZVA" has a short-term loan to the bank. The company has attracted additional financial resources in 2012 and during the last years servicing its credit resources with the ability to pay off the loan. Attention is drawn to the trend of growth of all types of payables. Rapid growth of payables on received advances up to 20 mln. in 2016-2017 indicates that the company receives prepayment for the production of products, and uses the funds for current needs, while the funds are not enough to pay wages. Thus, the arrears of wages during the research period increased 2.4 times, and the arrears in insurance payments increased proportionally. There's a tendency to increase the payables for goods, work, services, that is, along with the consumption of funds from customers for current needs, there is a purchase of materials for production in debt. The reason for this situation is the inadequacy of cash in circulation, which means the inability to generate capital, the loss of control over operations, and the lack of reliable information on costs. It can be argued that LP "ZZVA" is in a financial crisis and the necessary efforts are needed to eliminate its consequences by regulating activities and even determining the appropriateness of doing business.

Accounts receivable for goods, works, services – these are potential means of payment, that is, funds that for a certain period of time are diverted from economic turnover. However, returned to the company on contractual terms. It is noteworthy that the receivables do not significantly change over a long period of time. A more

detailed study shows that these bad debts that were formed in 2011-2012, these funds will not return, and costs will be attributed to the losses of the enterprise.

The uncovered losses of previous years (Table 1), which increase annually, testify to the absence of financial development potential of the enterprise. For an enterprise, of course, it is important to generate profit, but it is necessary to focus on tracking the flow of money, the search for sources of funding. The investigated company is experiencing a catastrophic lack of funds for servicing all areas of activity that can only be attracted as additional capital of owners and as a result of sales of products at attractive prices with a profitability of more than 30%. If, however, to rely on the classic analytical conclusion on the results of financial control, then this company is already bankrupt.

The concept of financial controlling on LP "ZZVA" needs to be adjusted and should be grouped according to the following principles:

- the principle of economic feasibility (establishes the relationship between costs and incomes, which will allow to assess the effectiveness of the implementation of the proposed measures in the management system of the enterprise);
- the principle of profit, that is, the achievement of conditions of non-distributive activity and profit in the medium or long-term time gap;
- the principle of financial equilibrium (it is derived from the previous principle and symbolizes the positive result of financial and economic activity as a financial potential of enterprise development);
- the principle of long-term business existence (preventing bankruptcy and preventing business risks).

Conclusions. The results of financial control revealed and substantiated systemic financial problems that need to be addressed by adjusting the financial concept of LP "ZZVA": the sale of products at prices lower than the cost price; unstable volumes of production and sales of products; lack of funds to solve current problems; insufficient competence of the highest level of management; significant dependence on state procurement policy. It is clear that today the levers of control over the activities of the enterprise LP "ZZVA" are lost, which requires the development of an updated monitoring system, taking into account the factors of influence on the internal and external environment of the enterprise and periodic revision of the control principles.

References.

1. Pushkar, M.S. and Pushkar, R.M. (2004), *Kontrolinh – informatsijna pidsystema stratehichnoho menedzhmentu* [Controlling - information subsystem of strategic management], Kart-Blansh, Ternopil, Ukraine.
2. Prokhorov, V.V. Martjusheva, L.S. Petrusevich, N.Yu. and Prokhorov Yu.V. (2006), *Kontrolinh – vid teorii do realizatsii na praktytsi: Monohrafiia* [Controlling - from theory to practice in practice: Monograph], Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine.

3. Margosova, V.G. Rogovy, R.G. and Vygovskaya V.V. (2009), “Organizational and informational support of financial control of the working capital management system”, *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol 2, pp. 167-175.
4. Ivakhnenkov, S.V. and Melyh O.V. (2009), *Finansovyj kontrolinh: metody ta informatsijni tekhnolohii* [Financial Controlling: Methods and Information Technologies], Znannia, Kyiv, Ukraine.
5. Blank, I.A. (1999), *Finansovyj menedzhment* [Financial Management], Nika-Centr, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2018 р.

Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою
(українською та англійською мовами)

Фатюха Вікторія Володимирівна

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПРАКТИКУМ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальностей

051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійні програми «Інформаційна економіка», «Оподаткування», «облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством», «Управління державними та місцевими фінансами», «Управління фінансами підприємницьких структур», «Промисловий менеджмент», «Економіка підприємства та управління бізнесом»

Рецензент *П.В. Комазов*

Відповідальний за випуск *Н.Г. Метеленко*

Коректор *І.В. Сіліна*